

**T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI**

**ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**

**BAĞIMSIZ YAŞAM BECERİLERİ DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMI
(III. KADEME)**

**TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ**

2025

İÇİNDEKİLER

1. BAĞIMSIZ YAŞAM BECERİLERİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI	4
1.1. Bağımsız Yaşam Becerileri Dersi Öğretim Programı'nın Temel Yaklaşımı ve Özel Amaçları	4
1.2. Bağımsız Yaşam Becerileri Dersi Öğretim Programı'nın Uygulanmasına İlişkin Esaslar	5
1.2.1. Kavramsal Beceriler ve Eğilimler	6
1.2.2. Programlar Arası Bileşenler	6
1.2.3. Disiplinler Arası ve Beceriler Arası İlişkiler	6
1.2.4. Öğrenme Çıktıları	6
1.2.5. İçerik Çerçevesi	7
1.2.6. Öğrenme Kanıtları (Ölçme ve Değerlendirme)	8
1.2.7. Öğrenme-Öğretme Yaşantıları	8
1.2.8. Farklılaştırma	9
1.3. Bağımsız Yaşam Becerileri Dersi Tema, Öğrenme Çıktıları ve Süre Tablosu	9
1.4. Bağımsız Yaşam Becerileri Dersi Kitap Forma Sayıları ve Kitap Ebadı	10
1.5. Bağımsız Yaşam Becerileri Dersi Öğretim Programı'nın Yapısı	11
2. BAĞIMSIZ YAŞAM BECERİLERİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA YER ALAN TEMALAR	13
1. TEMA: KENDİMİ KEŞFEDİYORUM	13
2. TEMA: BAĞIMSIZIM, GÜNLÜK HAYATA HAZIRIM	18
3. TEMA: İLETİŞİM KÖPRÜLERİ	25
4. TEMA: GÜVENDE KAL, ÖZGÜR OL	32
5. TEMA: BİLİNÇLİ ALIŞVERİŞ	38
6. TEMA: DEĞERLERİMİZ	42
EK-1 ÖĞRENME ÇIKTILARI	47
EK-2 ÖRNEK ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ARAÇLARI	48
ANEKDOT KAYDI FORMU	48
GÖZLEM FORMU	49
BECERİ ANALİZİ KAYIT FORMU	50
KONTROL LİSTESİ	51
ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU	52
BİREYSEL DEĞERLENDİRME ÇİZELGESİ	53
DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI	54
ÖLÇÜT BAĞIMLI ÖLÇME ARACI	55

1. BAĞIMSIZ YAŞAM BECERİLERİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

1.1. Bağımsız Yaşam Becerileri Dersi Öğretim Programı'nın Temel Yaklaşımı ve Özel Amaçları

Türk eğitim sistemi, bireylerin tüm yönleriyle gelişimini amaçlar ve bütüncül bir eğitim yaklaşımını temel alır. Bu hedef ve yaklaşımla geliştirilen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde (TYMM) alan becerileri, kavramsal beceriler, eğilimler, sosyal duygusal öğrenme becerileri, Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi ve sistem düşüncesi bağlamında okuryazarlık becerileri bir bütün olarak ele alınmış ve öğrencilerin çok yönlü gelişimini etkili bir şekilde desteklemek amaçlanmıştır.

Yaşam becerileri; bireyin günlük yaşamın gerektirdiği durumlarla başa çıkabilmesini sağlayan kişisel, sosyal ve bilişsel beceriler bütünüdür. Bu beceriler; duygularını tanıma ve yönetme, sağlıklı kararlar alma, sorunlara çözüm bulma, etkili iletişim kurma ve güvenli davranışlar sergileme gibi alanları kapsar. Bireyin kendi potansiyelini gerçekleştirmesine, bağımsız bir yaşam sürdürebilmesine ve çevresiyle sağlıklı ilişkiler kurmasına katkı sunar. Yaşam becerileri, eğitim yoluyla geliştirilebilir ve bireyin yaşam döngüsü boyunca farklı ortamlarda öğrenilebilir. Tüm bireyler gibi özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin de yalnızca akademik değil, yaşamın her alanında etkin ve anlamlı roller üstlenebilmeleri için bu becerilerle donatılmaları büyük önem taşır. Özellikle orta-ağır düzeyde zihinsel yetersizliği/otizm spektrum bozukluğu olan bireyler için yaşam becerileri eğitimi; bağımsızlıklarını kazanmaları, kendilerini güvende hissetmeleri ve toplumsal yaşama katılımları açısından vazgeçilmezdir. Bu öğretim programı, bireyin sadece çevreye uyum sağlamasını değil, çevresini işlevsel şekilde kullanmasını hedefler. Okuldan eve, sokaktan dijital ortama kadar tüm yaşam alanlarında bireyin güvenle hareket edebilmesini ve kendi yaşamını yönetebilmesini destekler. Yaşam becerilerinin kazandırılması bireylerin günlük yaşamda bağımsızlıklarını artırmayı, sosyal etkileşimlerini güçlendirmeyi ve duygusal düzenlemelerini desteklemeyi amaçlayan bir süreçtir. Bu dersle birlikte bireylerin çevreleriyle daha etkili iletişim kurabilmesi, kendi duygularını tanıyıp ifade edebilmesi ve günlük yaşam aktivitelerini bağımsız şekilde gerçekleştirebilmesi amaçlanmaktadır.

III. kademedeki orta-ağır düzeyde zihinsel yetersizliği/otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilerin eğitim aldıkları özel eğitim sınıfları ve özel eğitim uygulama okullarında uygulanan Bağımsız Yaşam Becerileri Dersi Öğretim Programı'nın içeriği oluşturulurken hayat bilgisi ve günlük yaşam becerileri, sağlıklı yaşam ve güvenlik becerileri, sosyal beceriler gibi farklı disiplinlerden yararlanılmıştır. Süreçte temel beceriler öncelikli olmak üzere kavramsal becerilerden, sosyal-duygusal öğrenme becerilerinden, sistem düşüncesi ve okuryazarlık becerileri ile EDE Çerçevesi'nden etkin şekilde faydalanılmıştır. Bağımsız Yaşam Becerileri Dersi Öğretim Programı'nda öğrenme çıktıları temel becerilere dayalı olarak oluşturulurken kavramsal beceriler, eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler, sistem düşüncesi ve okuryazarlık becerileri de öğrenme-öğretme sürecinin dinamik bir yapıda ilerlemesini sağlamakta ve aynı zamanda bu sürecin örtük hedeflerini belirtmektedir. Bağımsız Yaşam Becerileri Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin kendini tanıyan, duygularının farkında olan, sorumluluk alan, evde ve toplumsal ortamlarda bağımsız hareket edebilen, problem çözebilen, iletişim becerilerini kullanabilen, iş birliği yapabilen, güvenli yaşam davranışları sergileyebilen, dijital araçları güvenli kullanabilen, bilinçli tüketici davranışları sergileyebilen, milli ve manevi değerleri benimseyen bireyler olarak yetiştirmeleri hedeflemektedir.

Bu çerçevede ilgili şemada oluşturulan öğrenme çıktılarına ulaşılması için gerekli beceriler, değerler, eğilimler ve ölçme-değerlendirme süreçlerinin nasıl ilişkilendirileceği ve uygulanabileceği öğrenme-öğretme yaşantılarıyla somutlaştırılmıştır. Bununla birlikte, programda millî ve manevi değerlerin, öğrencilerin günlük yaşamlarıyla ilişkilendirilerek etkin ve uygulamalı bir biçimde kazandırılması hedeflenmiştir.

Öğretimin planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi süreçlerinde, öğrencilerin bireysel farklılıkları esas alınır. Bu süreçlerde özel eğitimde etkili bir şekilde kullanılan yöntemler, teknikler ve modellerle bireysel farklılıkları temel alan eş zamanlı ve uzun süreli gözlemlere dayanan ölçme ve değerlendirme araçları kullanılarak öğrenme çıktılarına hangi düzeyde ulaşıldığı ve öğrencinin gelişiminin etkin bir şekilde tespit edilmesi sağlanır. TYMM'nin sistematik yapısı, Bağımsız Yaşam Becerileri Dersi Öğretim Programı'nın temalarının belirlenmesinden öğrenme-öğretme uygulamalarının tasarlanmasından ölçme ve değerlendirme aşamasına kadar her adımda dikkatle uygulanmıştır.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen "Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri" ve 573 Sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'de belirtilen ilkeler temel alınarak hazırlanan Bağımsız Yaşam Becerileri Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin

1. Kendilerini ve çevrelerini tanımaları,
2. Duygularını tanımaları, düzenlemeleri ve ifade etmeleri,
3. Sorumluluk bilinci geliştirmeleri,

4. Günlük yaşam aktivitelerini bağımsız gerçekleştirmeleri,
5. Sosyal ortamlarda uygun iletişim kurmaları,
6. Problem çözme ve karar verme becerilerini kullanmaları,
7. Güvenli davranışlar sergilemeleri,
8. Dijital dünyayı güvenli ve bilinçli kullanmaları,
9. Temel alışveriş becerileri kazanmaları,
10. Millî ve manevî değerlere duyarlı bireyler olmaları hedeflenmektedir.

1.2. Bağımsız Yaşam Becerileri Dersi Öğretim Programı'nın Uygulanmasına İlişkin Esaslar

Bağımsız Yaşam Becerileri Dersi Öğretim Programı'nın uygulanmasında dikkat edilecek hususlar aşağıda açıklanmıştır:

- Bağımsız Yaşam Becerileri Dersi Öğretim Programı, orta-ağır düzeyde zihinsel yetersizliği veya otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilerin eğitim aldıkları özel eğitim sınıfları ile özel eğitim uygulama okullarında III. kademeyi kapsayacak şekilde hazırlanmış olup bu kademedeki ortak olarak uygulanmalıdır.
- Öğrenme-öğretme uygulamaları planlanırken tüm öğrenciler için öğrencilerin bireysel özellikleri, performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda öğretim programı temel alınarak Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. BEP hazırlanırken öğrencilerin bulunduğu kademe fark etmeksizin temalarda yer alan öğrenme çıktılarından öğrenciye uygun olanlar belirlenmelidir. Bu yaklaşım farklı yaş grubundan öğrencilerin birlikte eğitim aldıkları sınıflarda da izlenmelidir.
- Programda yer alan öğrenme-öğretme yaşantıları; öğrencilere kapsamlı ve bütüncül bir bakış açısı kazandıran, kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesine hizmet eden, farklı öğretim yöntem ve tekniklerine yer veren, disiplinler arası ilişkileri görmeyi kolaylaştıran kapsamlı bir çerçevede sunulmuştur. Bu yaklaşım farklı yaş grubundan öğrencilerin birlikte eğitim aldıkları sınıflarda da izlenmelidir. Öğrenme-öğretme yaşantılarında öğrenme çıktılarına yönelik yazılan tüm süreçlerin yürütülmesi esastır. Bununla birlikte öneri niteliğindeki uygulamalarda ise ilgili temanın öğrenme çıktıları başta olmak üzere ilişkilendirilen tüm eğilimler ve programlar arası bileşenler dikkate alınarak planlamalar yapılmalı ve bu doğrultuda uygulamalar gerektiğinde farklılaştırılmalıdır.
- Programda temel kabuller, kesinlik ifade eden bir yapıda olup öğretim uygulamalarında dikkate alınması gerekmektedir. Programda ön değerlendirme ve köprü kurma süreçleri, TYMM'nin yapısı gereği esnek ifadelerle öneri niteliğinde verilmiştir. Ancak hazırlanacak tüm ders araçlarında ve öğretim materyallerinde bu süreçlerin mutlaka gerçekleştirilmesi, uygulanması ve yapılandırılması esastır.
- Her bir öğretim yılının başlangıcında öğrencilerin bireysel olarak mevcut performansları tespit edilmeli ve BEP toplantısında alınacak kararlar doğrultusunda eğitim öğretim süreci yapılandırılmalıdır.
- Eğitim ve öğretim süreçlerinde Türkçemizin doğru ve etkili kullanımına, öğrencilerin söz varlığının ve dil becerilerinin geliştirilmesine özen gösterilmelidir.
- Öğrencilerin aktif katılımını destekleyen, düşüncelerin özgürce paylaşılabilmesi, sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin gelişiminin desteklendiği bir sınıf iklimi oluşturulmalıdır.
- Bilgi ve beceriler içerik çerçevesiyle yeni, anlamlı ve bütünler oluştururken programlar arası bileşenler (sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerileri), öğrenmenin anlamlı bir parçası hâline getirilmelidir.
- Öğretim materyalleri öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyleri, bireysel özellikleri, performansları ve ihtiyaçları göz önünde bulundurularak öğrenme çıktılarıyla uyumlu olacak şekilde çeşitlilik sağlanarak hazırlanmalı ve kullanılmalıdır.
- Ölçme ve değerlendirme yöntemleri öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyleri, bireysel özellikleri, performansları ve ihtiyaçlarına göre çeşitlendirilmelidir. Bu süreç, öğrencilerin Bireyselleştirilmiş Eğitim Programları göz önünde bulundurularak planlanmalıdır. Bilgi ve becerilerin ölçülmesi ve değerlendirilmesinde günlük yaşamla doğrudan ilişkili görevler verilmeli ve motive edici geri bildirimler sağlanmalıdır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrenme-öğretme süreciyle eş zamanlı ve tutarlı bir şekilde yürütülmelidir. Öğrenme çıktıları ve edinilen beceriler, belirli bir sistematik yapı içinde ve düzenli aralıklarla ölçülmelidir. Ayrıca her temanın öğrenme-öğretme uygulamaları bölümünde en az bir performans görevi öğrenme kanıtı olarak belirtilmiştir. Gözlem formları, kontrol listeleri, performans görevleri, etkinlik çizelgeleri gibi araçlardan uygun olanları; öğrenci performansını ölçmek ve geliştirmek

amacıyla kullanılmalıdır. Ayrıca dijital araçlardan da faydalanılmalıdır.

- Farklılaştırma bölümünde yer verilen uygulamalara ders kitaplarında doğrudan yer verilmeyecek olup farklılaştırmaya yönelik tüm uygulamalar; öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve istekleri göz önünde bulundurularak esnek bir şekilde planlanmalı ve yürütülmelidir.
- Temaların ilgili bölümlerinde teknolojiye doğru ve güvenli bir biçimde yararlanmanın, teknolojiyi verimli kullanmanın önemi vurgulanmalıdır.

1.2.1. Kavramsal Beceriler ve Eğilimler

Bağımsız Yaşam Becerileri Dersi Öğretim Programı'nın temel unsurları olan öğrenme-öğretme süreçleri ile ölçme ve değerlendirme faaliyetleri başta olmak üzere tüm öğrenme çıktıları; kavramsal beceriler ve eğilimlerin bir bütün olarak değerlendirildiği bir anlayışla gerçekleştirilmelidir.

Sınıflarda iki öğretmen birlikte yer alacağından dolayı öğretmenler tüm öğrencilerin ihtiyaçlarını bütüncül olarak karşılayacak şekilde iş birliği ile öğretim yapmaya özen göstermelidir.

1.2.2. Programlar Arası Bileşenler

Bağımsız Yaşam Becerileri Dersi Öğretim Programı'nda, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni'nde tanımlanan programlar arası bileşenler ilişkisel biçimde ele alınmıştır. Bu bileşenlerin öğrenme-öğretme uygulamalarına nasıl yansıtılacağı detaylandırılmıştır.

Sosyal-duygusal öğrenme becerileri:

Program, öğrencilerin yalnızca zihinsel gelişimlerini değil aynı zamanda sosyal-duygusal gelişimlerini de desteklemeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda öğrencilerin duygularını tanımaları ve düzenlemeleri, başkalarının duygularına empati göstermeleri, uygun sosyal tepkiler verebilmeleri, grup içinde kurallara uymaları, iş birliği yapabilmeleri, çatışmaları yönetebilmeleri ve öz güven geliştirebilmeleri desteklenmektedir.

Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi:

Programda Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi temel alınarak sorumluluk, aile bütünlüğü, temizlik, sabır, çalışkanlık, saygı, sağlıklı yaşam, tasarruf ve vatanseverlik gibi değerlere odaklanılmıştır. Bu değerler, öğrencilerin günlük yaşam becerilerini daha bilinçli ve anlamlı biçimde kullanmalarına katkı sağlayacak şekilde dersin öğrenme süreçlerine doğal olarak işlenmektedir.

Sistem düşüncesi ve okuryazarlık becerileri:

Öğrencilerin toplumsal yaşamın dinamiklerine uyum sağlamaları için dijital, bilgi, görsel ve vatandaşlık okuryazarlığı gibi çok boyutlu becerilerin geliştirilmesi hedeflenmiştir. Bu beceriler, öğrencilerin bireysel gelişimlerini desteklerken aynı zamanda toplumsal sorumluluklarını yerine getirebilmeleri açısından da kritik bir rol oynamaktadır.

1.2.3. Disiplinler Arası ve Beceriler Arası İlişkiler

Programda disiplinler arası ilişkiler kurularak öğrencilerin farklı disiplinlerde edindikleri bilgi ve becerileri öğrenme sürecinde nasıl kullanabilecekleri belirtilmiştir. Bu bağlamda hem disiplinler arası hem de beceriler arası ilişki kurulması önemsenmektedir. Programda disiplinler arası ilişkiler başta hayat bilgisi ve günlük yaşam becerileri, sağlıklı yaşam ve beslenme becerileriyle sosyal beceriler olmak üzere farklı disiplin ve alanların bağımsız yaşam becerilerini kullandığı bağlamlara vurgu yapılmıştır. Beceriler arası ilişkiler ise öğrenme çıktılarının odağında olmadığı hâlde temanın öğrenme çıktılarına ulaşılması için gerekli olan ve aynı zamanda temanın desteklediği alan ve kavramsal becerileri ifade etmektedir. Öğrenme-öğretme süreçleri, disiplinler arası ve beceriler arası ilişkilerin işe koşulmasını sağlayacak şekilde planlanmalıdır.

1.2.4. Öğrenme Çıktıları

Bağımsız Yaşam Becerileri Dersi Öğretim Programı'nın temaları belli bir bilgi ve beceri bütünlüğünü yansıtan öğrenme çıktıları etrafında oluşturulmuştur. Öğrenme çıktıları; temanın sonunda öğrencinin ulaşması beklenen, alana ilişkin kavram, yöntem ve işlem bilgileri ile becerileri bir arada sunan öğretim amaçları olarak düşünülebilir. Bağımsız Yaşam Becerileri Dersi Öğretim Programı'nda kavramsal becerilerden hareketle temel beceriler esas alınarak öğrenme çıktıları oluşturulmuştur.

1.2.5. İçerik Çerçevesi

Bağımsız Yaşam Becerileri Dersi Öğretim Programı, özel eğitim uygulama okullarındaki öğrencilerin gelişimsel özellikleri, bireysel farklılıkları ve performans düzeyleri dikkate alınarak bütüncül bir yapıda tasarlanmıştır. Programın içerik çerçevesi, öğrencilerin kendi kendine yetebilme ve toplumsal yaşama bağımsız katılım yetkinliklerini geliştirmek amacıyla soyut genellemeler yerine somut, ölçülebilir ve öğrenme-öğretme süreçlerini yapılandırılabilir anahtar kavramlar üzerine inşa edilmiştir.

Programda yer alan temalar ve bu temaları oluşturan içerik, disipline özgü bilgi ve işlemsel bilgi kümelerini kapsayacak şekilde düzenlenmiştir. Disipline özgü bilgi; bağımsız yaşama ait temel öğeleri (kişisel bakım malzemeleri, ev araç-gereçleri, giysiler, para, zaman kavramı, güvenlik işaretleri vb.) kapsarken, işlemsel bilgi bu öğelerin günlük hayatta otonomi sağlamak için kullanılmasına yönelik eylem adımlarını (öz bakım yapma, ev temizliği ve düzeni, yemek hazırlama, alışveriş yapma, toplu taşıma kullanma vb.) ifade eder. Anahtar kavramlar, bu iki bilgi türünü harmanlayarak öğrencilerin “ne bilmesi” ve “neyi yapabilmesi” gerektiğini net bir şekilde ortaya koyar.

Bağımsız Yaşam Becerileri Dersi Öğretim Programı altı temadan oluşmaktadır.

1.2.5.1. Kendimi Keşfediyorum

Bağımsız Yaşam Becerileri Dersi Öğretim Programı’nın birinci teması olan “Kendimi Keşfediyorum” teması dört öğrenme çıktısı etrafında şekillendirilmiştir. Bu temada öncelikli olarak öğrencilerin kendilerini tanımaları, fiziksel özellikleri ve yakın çevrelerindeki kişiler hakkında farkındalık kazanmaları amaçlanmaktadır. Ardından öğrencilerin temel duyguları tanıyarak farklı durumlarda bu duygulara uygun tepkiler verebilmeleri, kendi duygularını yönetebilmeleri ve yoğun duygusal durumlarda sakinleşme stratejileri geliştirebilmeleri sürece dâhil edilmiştir. Bunun yanında öğrencilerin yönerge alabilmeleri, dikkatlerini sürdürebilmeleri ve günlük yaşamlarında karşılaştıkları durumlara bilinçli tepkiler verebilmeleri hedeflenmiştir. Bu tema, genel olarak öğrencilerin sosyal-duygusal öğrenme becerilerini geliştirmelerine, ilişkilerinde daha sağlıklı iletişim kurmalarına ve günlük yaşamlarında bağımsız bireyler olarak hareket etmelerine zemin hazırlayan ön bilgilerden ve uygulamalardan oluşmaktadır.

1.2.5.2. Bağımsızım, Günlük Hayata Hazırım

Bağımsız Yaşam Becerileri Dersi Öğretim Programı’nın ikinci teması olan “Bağımsızım, Günlük Hayata Hazırım” teması beş öğrenme çıktısı etrafında şekillendirilmiştir. Bu temada öncelikli olarak öğrencilerin kendi yaşantılarını planlayabilmeleri, günlük işlerini ve zamanlarını düzenleyebilmeleri amaçlanmaktadır. Ardından kişisel ve sosyal sorumluluklarını fark ederek bunları yerine getirebilmeleri hedeflenmiştir. Öğrencilerin ev içinde gerekli temel becerileri (kişisel bakım, yemek hazırlama, düzen oluşturma vb.) yerine getirebilmeleri sürece dâhil edilmiştir. Bunun yanında, toplumsal ortamları kurallarına uygun şekilde kullanmaları, farklı sosyal durumlarda uyum sağlayabilmeleri ve bağımsız hareket edebilmeleri için gerekli davranışların kazandırılması amaçlanmıştır. Bu tema, genel olarak öğrencilerin günlük yaşamda bağımsızlıklarını artırmalarına, toplumsal yaşama uyum sağlamalarına ve yaşam kalitelerini yükseltecek beceriler kazanmalarına zemin hazırlayan ön bilgilerden ve uygulamalardan oluşmaktadır.

1.2.5.3. İletişim Köprüleri

Bağımsız Yaşam Becerileri Dersi Öğretim Programı’nın üçüncü teması olan “İletişim Köprüleri” teması beş öğrenme çıktısı etrafında şekillendirilmiştir. Bu temada öncelikli olarak öğrencilerin farklı ortam ve kişilere uygun biçimde iletişim kurabilmeleri, sözlü ve sözsüz iletişim becerilerini etkili kullanabilmeleri amaçlanmaktadır. Ardından grup içinde uygun sosyal davranışlar sergileyerek iş birliği yapabilmeleri ve bu süreçte başkalarının görüşlerine saygı göstermeleri hedeflenmiştir. Öğrencilerin arkadaşlık ilişkileri kurmaları, bu ilişkileri sürdürebilmeleri ve sosyal bağlarını güçlendirmeleri sürece dâhil edilmiştir. Problem çözme günlük yaşamda karşılaştıkları problemleri tanımlayabilmeleri, bu problemlerin nedenlerini belirleyebilmeleri ve alternatif çözüm yolları geliştirerek uygulayabilmeleri amaçlanmıştır. Bu temalar, genel olarak öğrencilerin etkili iletişim kurma, iş birliği yapma, sosyal ilişkilerini sağlıklı biçimde yönetme ve problem çözme becerilerini geliştirmelerine katkı sağlayan ön bilgilerden ve uygulamalardan oluşmaktadır.

1.2.5.4. Güvende Kal, Özgür Ol

Bağımsız Yaşam Becerileri Dersi Öğretim Programı’nın dördüncü teması olan “Güvende Kal, Özgür Ol” teması beş öğrenme çıktısı etrafında şekillendirilmiştir. Bu temada öncelikli olarak öğrencilerin kişilerle güvenli iletişim kurmaları, sınırlarını tanımaları ve uygun iletişim yollarını tercih etmeleri amaçlanmaktadır. Ardından öğrencilerin olası tehlikeli durumları fark

edebilmeleri, bu durumlara karşı önlem alabilmeleri ve güvenli davranışlar geliştirebilmeleri hedeflenmiştir. Ayrıca, acil durumlarda doğru ve hızlı karar verebilme, yardım çağırabilme gibi temel güvenlik becerilerinin kazandırılması sürece dâhil edilmiştir. Temanın diğer bir boyutunu ise teknolojik iletişim araçlarının kullanımına yönelik fiziksel sağlık ve güvenlik açısından farkındalık oluşturma oluşturmaktadır. Bu tema, genel olarak öğrencilerin hem fiziksel hem dijital ortamlarda güvenli davranışlar sergilemelerine, riskli durumlara karşı bilinçli ve hazırlıklı olmalarına, kişisel sınırlarını koruyarak yaşamlarını daha güvenli sürdürebilmelerine katkı sağlayan ön bilgilerden ve uygulamalardan oluşmaktadır.

1.2.5.5. Bilinçli Alışveriş

Bağımsız Yaşam Becerileri Dersi Öğretim Programı'nın beşinci teması olan "Bilinçli Alışveriş" teması iki öğrenme çıktısı etrafında şekillendirilmiştir. Bu temada öncelikli olarak öğrencilerin parayı tanımaları, ihtiyaçları doğrultusunda alışveriş yapabilmeleri ve bütçelerini planlayarak tasarruf edebilmeleri amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda öğrencilerin ihtiyaç listesi hazırlama ve alışveriş sonrası artan parayı biriktirme gibi becerileri edinmeleri desteklenmektedir. Temanın diğer bir boyutunu ise güvenli alışveriş davranışları oluşturmaktadır. Bu kapsamda öğrencilerin ürünlerin ambalajlarını ve son kullanma tarihlerini kontrol etme alışkanlığı kazanmaları, sağlıklı ve güvenli tüketim bilinci geliştirmeleri hedeflenmiştir. Bu tema, genel olarak öğrencilerin temel ekonomik farkındalık kazanmalarına, harcama ve tasarruf dengesini kurmalarına, aynı zamanda güvenli alışveriş alışkanlıkları edinerek sağlıklı bir tüketici olmalarına katkı sağlayan ön bilgilerden ve uygulamalardan oluşmaktadır.

1.2.5.6. Değerlerimiz

Bağımsız Yaşam Becerileri Dersi Öğretim Programı'nın altıncı teması olan "Değerlerimiz" teması iki öğrenme çıktısı etrafında şekillendirilmiştir. Bu temada öncelikli olarak öğrencilerin belirli gün ve haftalara yönelik farkındalık kazanmaları, millî ve dinî bayramlara ilişkin etkinliklere aktif olarak katılmaları ve bu günlerde toplumsal geleneklere uygun davranışlar sergileyebilmeleri amaçlanmaktadır. Ayrıca özel günlere yönelik yapılan etkinliklere katılım sağlayarak sosyal yaşama dâhil olma becerilerinin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Temanın diğer bir boyutunda ise Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ü tanımaları, onun yaşamı ve toplumsal etkileri hakkında temel bilgilere sahip olmaları amaçlanmaktadır. Öğrencilerin Atatürk'ün özellikle toplumsal yaşamı etkileyen çalışmaları hakkında bilgi sahibi olmaları ve bu bilgileri günlük yaşam bağlamında anlamlandırmaları sürece dâhil edilmiştir. Bu tema, genel olarak öğrencilerin tarihî ve kültürel değerlerle bağ kurmalarına, toplumsal kimlik gelişimlerini desteklemelerine ve ortak değerleri paylaşan bireyler olarak topluma uyum sağlamalarına katkı sağlayan ön bilgilerden ve deneyimlerden oluşmaktadır.

1.2.6. Öğrenme Kanıtları (Ölçme ve Değerlendirme)

Bağımsız Yaşam Becerileri Dersi Öğretim Programı'nın öğrenme kanıtları bölümünde öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun olmak koşuluyla sürece dayalı, öğrenme eksikliklerinin tespiti ve telafi edilmesini temel alan bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu bölümde her öğrenme çıktısına ilişkin en az bir öğrenme kanıtı sunulmuştur. Ölçme araçları belirlenirken bunların temalarda yer verilen öğrenme çıktılarına kapsamı hedeflenmiştir. Öğrencilerin aktif olarak süreçte yer aldığı, öğrencileri motive edici öğrenme kuram ve yaklaşımlarıyla uyumlu ölçme ve değerlendirme yöntemleri tercih edilmiştir. Ayrıca programda verilen öğrenme kanıtları öneri niteliğinde olup öğrenme çıktısı ve içerik çerçevesiyle uyumlu olması koşuluyla farklı ölçme araç ve yöntemleri kullanılabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları tüm süreç boyunca yapılmalı ve ölçme sonuçları tek başına değil, izlenen süreçlerle birlikte bütünlük içerisinde değerlendirilmelidir.

Ön değerlendirme etkinlikleri kullanılarak öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyinin tespit edilmesiyle başlayan süreç, öğrenme çıktılarına ulaşılma düzeyinin ve öğrenme eksiklerinin belirlenmesiyle sürdürülmüştür. Temalar içinde süreç değerlendirme amacıyla kullanılan ölçme ve değerlendirme etkinlikleri çeşitlilik göstermektedir. Ölçme ve değerlendirme araçlarından her birine programın son kısmında örnekler verilmiştir.

1.2.7. Öğrenme-Öğretme Yaşantıları

Bağımsız Yaşam Becerileri Dersi Öğretim Programı'nın öğrenme-öğretme yaşantıları bölümünde temalara ilişkin temel kabuller, ön değerlendirme süreci, köprü kurma etkinlikleri ve öğrenme-öğretme uygulamaları bulunmaktadır.

Temel kabullerde, öğrencilerin temayla ilgili ihtiyaç duyacağı ön öğrenmelere yer verilmiştir.

Ön değerlendirme süreci, ilgili tema için gerekli olan bilgilerin ifade edildiği temel kabullere, öğrencilerin sahip olup olmadığının nasıl değerlendirileceğinin yer aldığı bölümdür.

Köprü kurma bölümünde, öğrencilerin mevcut bilgi ve becerileri ile edinecekleri bilgi ve beceriler arasında bağ kurmaya yönelik etkinlik önerileri sunulmaktadır. Köprü kurma, sınıfta öğrenilen bilgi ve becerilerin günlük hayatla ilişkilendiril-

mesine yönelik olduğundan öğrencilerin öğrenilen bilgi ve becerileri sadece sınıf içinde değil gerçek hayatta da nasıl kullanabileceklerini anlamalarına fırsat verilmelidir.

Öğrenme-öğretme uygulamaları bölümünde merakla dayalı, sorgulayıcı, derin ve anlamlı öğrenmeye yönelik etkinliklere yer verilmiştir. Bu bölüm TYMM doğrultusunda bilgi, beceri, eğilim ve EDE Çerçevesi'nde yer alan değerlerin anlamlandırılmasına rehberlik etmektedir. Öğretmenler tarafından EDE Çerçevesi'nde yer alan değerlerin öğrenciler tarafından günlük ve toplumsal yaşama yansıtılması sağlanmalıdır. Öğrenme-öğretme uygulamaları bölümünde öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal becerilerinin en üst düzeyde gelişiminin sağlanması için okul içi ve okul dışı öğrenme ortamlarına uygun etkinliklere yer verilmiştir. Öğrenci merkezli bu etkinliklerle öğrencilerin daha aktif hâle gelmeleri beklenmektedir. Bu süreçte okul içi öğrenme ortamları ve okul dışı öğrenme ortamlarından da yararlanılması, öğrencilerin okulla yaşam arasında bağ kurmalarını sağlayacaktır. Uygun okul içi veya okul dışı öğrenme ortamlarının oluşturulmasında öğrenme çıktılarının kapsamı, öğrenci özellikleri, okul imkânları ve ekonomiklik gibi etkenler göz önünde bulundurulmalıdır. Dijital öğrenme ortamları ve uygulamalarından (EBA, çevrim içi paylaşım platformları, eğitici dijital içerikler vb.) mümkün olduğunca yararlanılmalıdır. Öğrencilerin konu içeriklerine göre hazırladıkları afiş, poster, pano, broşür, dijital sunum vb. materyallerin sınıf içi, okul içi ve dışı ortamlarda sergilenmesi sağlanmalıdır. Bununla birlikte millî gün ve bayramlarda, dinî gün ve bayramlarda, belirli gün ve haftalarda çeşitli etkinliklerle öğrencilerin millî bilinç ve manevi değerleri geliştirilmelidir.

1.2.8. Farklılaştırma

Bağımsız Yaşam Becerileri Dersi Öğretim Programı'nın farklılaştırma bölümünde; orta ağır düzeyde zihinsel yetersizliği/ otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilerin bireysel özellikleri, performansları ve ihtiyaçları göz önüne alınarak TYMM'de yer alan "Zenginleştirme" ve "Destekleme" stratejilerinden sadece destekleme stratejisine yer verilmiştir.

Bağımsız Yaşam Becerileri Dersi Öğretim Programı'nın farklılaştırma bölümü; her öğrencinin kendine özgü ilgi ve öğrenme stilleri doğrultusunda kapsayıcı bir eğitim ortamı oluşturmak amacıyla hazırlanmıştır. Burada öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınarak esnek gruplandırma, sürekli değerlendirme ve uyarılama yaklaşımları ön plana çıkarılmıştır. Farklılaştırma bölümü, öğrenme-öğretme uygulamalarında güçlük yaşayan öğrencilere gerekli desteğin verilebilmesi için önerilerin sunulduğu bölümdür. Bu bölümde destekleme kapsamında mevcut öğrenme-öğretme uygulamalarının

1.3. Bağımsız Yaşam Becerileri Dersi Tema, Öğrenme Çıktıları ve Süre Tablosu*

TEMA	ÖĞRENME ÇIKTILARI SAYISI	SÜRE	
		DERS SAATİ	YÜZDE ORANI %
HATIRLATMA/DEĞERLENDİRME HAFTASI**	-	9	2
1. TEMA: KENDİMİ KEŞFEDİYORUM	4	388	90
2. TEMA: BAĞIMSIZIM, GÜNLÜK HAYATA HAZIRIM	5		
3. TEMA: İLETİŞİM KÖPRÜLERİ	5		
4. TEMA: GÜVENDE KAL, ÖZGÜR OL	5		
5. TEMA: BİLİNÇLİ ALIŞVERİŞ	2		
6. TEMA: DEĞERLERİMİZ	2		
PEKİŞTİRME/GENELLEME HAFTASI***	-	9	2
OKUL TEMELLİ PLANLAMA****	-	26	6
TOPLAM	23	432	100

sadeleştirilmesi, konulara yönelik ek kaynakların kullanılması gibi önerilerde bulunulmuştur.

* Belirtilen tablo, 4 eğitim-öğretim yılı boyunca okutulacak temalar, öğrenme çıktıları ve ders saatlerinin toplamını kapsamaktadır.

** Tablo, bir öğrencinin tüm temaları ve öğrenme çıktılarını, kendi performans düzeyine uygun olarak öğrenmesi, edinmesi ve uygulamaya geçirebilmesi durumunda ortaya çıkan örnek bir tablodur. Öğrenciler için performans düzeyleri dikkate alınarak ve Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı(BEP) hedefleri doğrultusunda uygun temalar ve öğrenme çıktıları

belirlenmesi esastır.

***“Hatırlatma/Değerlendirme” haftaları her ders yılı başında, o ders yılının toplam ders saatinin (108 ders saati) %2’si kadar (9 ders saati) olmalıdır.

***“Pekiştirme/Genelleme” haftaları her ders yılı başında, o ders yılının toplam ders saatinin (108 ders saati) %2’si kadar (9 ders saati) olmalıdır.

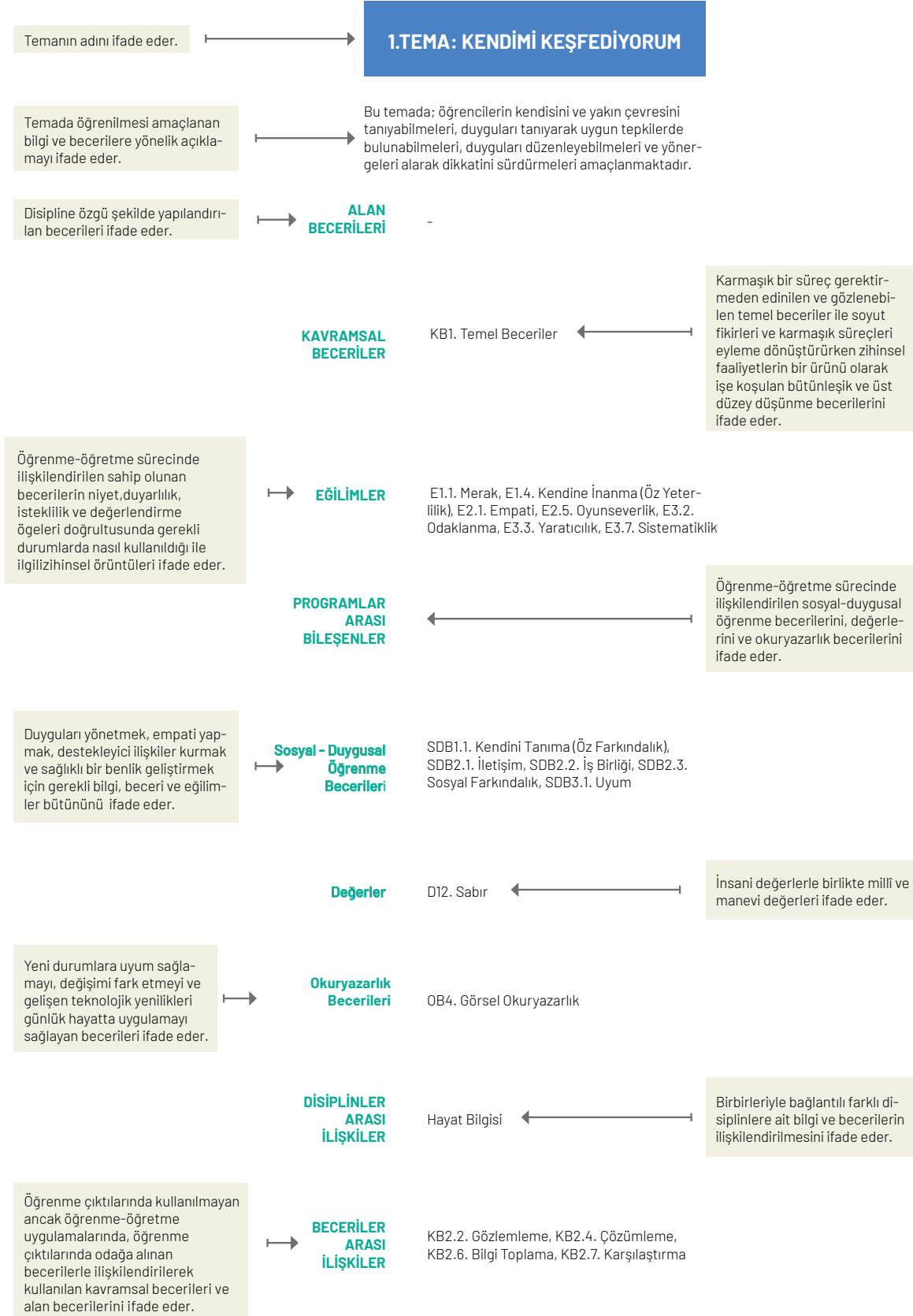
****Zümre öğretmenler kurulu tarafından, ders kapsamında yapılması kararlaştırılan okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem çalışmaları, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar ve okuma çalışmaları gibi etkinlikler için ayrılan süredir. Öğrencilerin bireysel ihtiyaçları ve öğrenme hızları dikkate alınarak etkinliklerin kapsamı, süresi ve içeriği belirlenir. Yıl içerisinde öğrencilerin Bireyselleştirilmiş Eğitim Programları doğrultusunda uygulanır.

*****“Okul Temelli Planlama” her ders yılında o ders yılına ait toplam ders saatinin (108 ders saati) %6’sı kadar (26 ders saati) olmalıdır.

1.4. Bağımsız Yaşam Becerileri Dersi Kitap Forma Sayıları ve Kitap Ebadı

KİTAP	FORMA SAYISI	KİTAP EBATLARI
BAĞIMSIZ YAŞAM BECERİLERİ DERS KİTABI 1	10-12	19,5 cm ve 27,5 cm
BBAĞIMSIZ YAŞAM BECERİLERİ DERS KİTABI 2	10-12	19,5 cm ve 27,5 cm
BAĞIMSIZ YAŞAM BECERİLERİ DERS KİTABI 3	10-12	19,5 cm ve 27,5 cm

1.5. Bağımsız Yaşam Becerileri Dersi Öğretim Programı'nın Yapısı

Öğrenme yaşantıları sonunda öğrenciye kazandırılması amaçlanan bilgi, beceri ve becerilerin süreç bileşenlerini ifade eder.	→	ÖĞRENME ÇIKTILARI	BYB.1.1. Kendisini ve yakın çevresini tanıyabilme	Dersin kodu Tema numarası Öğrenme çıktısı numarası
		İÇERİK ÇERÇEVESİ	Kendisi ve Yakın Çevresi Duygularını Tanıma Duygularını Düzenleme Yönergeleri alma Dikkat sürdürme	Öğrenme-öğretme sürecinde ele alınan bilgi kümesini (konuya/alt konuya ilişkin sınırlar) ifade eder.
		Anahtar Kavramlar	aile, okul, çevre, sorumluluk, duygu, empati, huzur, destek, planlama, rutin	
		ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)	Bu temada yer alan öğrenme çıktıları; anekdot kayıtları, gözlem formları, bütüncül dereceli puanlama anahtarı, kendilerini ve yakın çevrelerini tanıtmalarına yönelik bir performans görevi, kontrol listeleri ve öz değerlendirme formları gibi araçlarla değerlendirilebilir	Öğrenme çıktısının değerlendirilmesi ile uygun ölçme ve değerlendirme araçlarını ifade eder.
Öğrenme çıktıları, eğilim, programlar arası bileşenler ve öğrenme kanıtları arasında kurulan ve anlamlı ilişkilere dayanan öğrenme-öğretme sürecini ifade eder.	→	ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI		
		Temel Kabuller	Öğrencilerin kendileriyle ilgili temel bilgileri sözlü veya görsel destekle ifade edebildiği, sözlü yönerge-görsel destek yardımıyla basit görevleri yapabildiği, temel duygularına ilişkin farkındalığa sahip olduğu, basit yönergeleri sözel ve görsel destekle takip edebildiği kabul edilmektedir.	Önceki öğrenme-öğretme süreçlerinden getirildiği kabul edilen bilgi ve becerileri ifade eder.
Yeni bilgi ve becerilerin öğrenilmesi için sahip olunması gereken ön bilgileri ve/veya becerileri ifade eden temel kabullerin değerlendirilmesi ile öğrenme sürecindeki ilgi ve ihtiyaçların belirlenmesini ifade eder.	→	Ön Değerlendirme Süreci	Öğrencilerin kendisiyle ve yakın çevresiyle ilgili temel bilgileri sözlü veya görsel destekle ifade edebildiği etkinliklere yer verilebilir. Mutluluk ve üzüntü gibi temel duygularına ilişkin farkındalığa sahip olup olmadıkları, kriz anlarında yardım isteyip istemedikleri gözlemler, resimli kartlar, video gibi görsel öğe barındıran materyaller yardımı ile tespit edilebilir. Tek bir eylem gerektiren veya başka bir ifade ile tek basamaklı basit yönergeleri sözel ve görsel destekle takip edebildikleri belirlenebilir.	
		Köprü Kurma	Öğrencilerin günlük yaşamlarında sıkça karşılaştıkları aile bireyleri, arkadaşlar ve okul çalışanları gibi kişilere yönelik sohbetler başlatılabilir. Bu kişilerin kim oldukları, öğrencinin onlarla olan ilişkileri ve birlikte yaptıkları etkinlikler üzerine konuşmalar teşvik edilerek öğrencinin kendisi ve yakın çevresini tanımasına yönelik farkındalık oluşturulabilir. Böylece öğrencilerin günlük yaşamında kendisi ve yakın çevresinde tanıdığı kişiler ve ön öğrenmeleri hakkında farkındalık kazanmaları sağlanmaktadır.	Mevcut bilgi ve beceriler ile edinilecek bilgi ve beceriler arasında bağlantı oluşturma sürecinin yanı sıra edinecek bilgi ve beceriler ile günlük yaşam deneyimleri arasında bağ kurmayı ifade eder.
Hedeflenen öğrenci profili ve temel öğrenme yaklaşımları ile uyumlu öğrenme-öğretme yaşantılarının hayata geçirildiği uygulamaları ifade eder.	→	Öğrenme-Öğretme Uygulamaları	BYB.1.1 Öğrencilerden kendilerini tanımları için ailelerle iş birliği yapılarak kendisi hakkında bilgi toplaması ve bu bilgileri sınıfta paylaşması istenir (KB2.6, SDB2.2). Öğrencilerin kendi fotoğrafları ve isim kartlarını yanında getirmeleri istenir. Bu görseller öğrencilere gösterilerek öğrencilerin görselleri yorumlaması ve kendi fiziksel özelliklerini fark etmeleri sağlanır (OB4).	
Öğrenme profilleri bakımından farklılık gösteren öğrencilere yönelik çeşitli farklılaştırmalar sunan öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.	→	FARKLI LAŞTIRMA	İçerik düzeyinde yapılan farklılaştırmalar, öğrencinin hazırbulunuşluk ve kavramsal farkındalık düzeyine göre yapılandırılmıştır. Bazı öğrenciler yalnızca adını ve yaşını ifade ederek kendini tanıma sürecine dâhil olurken bazıları ailesi, yaşadığı çevre ve arkadaşları hakkında daha ayrıntılı bilgiler sunabilir.	
Öğretmenin ve programın güçlü ve iyileştirilmesi gereken yönlerinin öğretmenlerin kendileri tarafından değerlendirilmesini ifade eder.	→	ÖĞRETMEN YANSITMALARI	Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.	

2. BAĞIMSIZ YAŞAM BECERİLERİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA YER ALAN TEMALAR

1. TEMA: KENDİMİ KEŞFEDİYORUM

Bu temada; öğrencilerin kendisini ve yakın çevresini tanıyabilmeleri, duyguları tanıyarak uygun tepkilerde bulunabilmeleri, duyguları düzenleyebilmeleri ve duygu, düşünce ve davranışlarını kontrol edebilmeleri amaçlanmaktadır.

ALAN BECERİLERİ

-

KAVRAMSAL BECERİLER

KB1. Temel Beceriler

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E2.1. Empati, E2.5. Oyunseverlik, E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.7. Sistematiçlik

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.1. Uyum

Değerler

D2. Aile Bütünlüğü, D10. Mütevazılık, D12. Sabır, D17. Tasarruf, D19. Vatanseverlik, D20. Yardımseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Hayat Bilgisi ve Günlük Yaşam Becerileri

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.2. Gözlemlleme, KB2.4. Çözümleme, KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.7. Karşılaştırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- BYB 1.1.** Kendisini ve yakın çevresini tanıyabilme
BYB 1.2. Duyguları tanıyarak uygun tepkilerde bulunabilme
BYB 1.3. Duyguları düzenleyebilme
BYB 1.4. Yönergeleri alarak dikkatini sürdürebilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Kendisi ve Yakın Çevresi
 Duygularını Tanıma
 Duygularını Düzenleme
 Yönergeleri Alma
 Dikkat Sürdürme

Anahtar Kavramlar

aile, okul, çevre, sorumluluk, duygu, empati, huzur, destek, planlama, rutin

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temada yer alan öğrenme çıktıları; anekdot kayıtları, gözlem formları, bütüncül dereceli puanlama anahtarı, kendilerinin ve yakın çevrelerindeki kişilerin yer aldığı bir poster oluşturmaya yönelik performans görevi, kontrol listeleri ve öz değerlendirme formları gibi araçlarla değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin kendileriyle ilgili temel bilgileri sözlü veya görsel destekle ifade edebildiği, sözlü yönerge-görsel destek yardımıyla basit görevleri yapabildiği, temel duygularına ilişkin farkındalığa sahip olduğu, basit yönergeleri sözel ve görsel destekle takip edebildiği kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin kendisiyle ilgili temel bilgileri sözlü veya görsel destekle ifade edebildiği etkinliklere yer verilebilir. Mutluluk ve üzüntü gibi temel duygularına ilişkin farkındalığa sahip olup olmadıkları resimli kartlar, video gibi görsel öge barındıran materyaller yardımıyla tespit edilebilir. Tek bir eylem gerektiren basit yönergeleri sözel ve görsel destekle takip edebildikleri belirlenebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerin günlük yaşamlarında sıkça karşılaştıkları aile bireyleri, arkadaşlar ve okul çalışanları gibi kişilere yönelik sohbetler başlatılarak öğrencinin kendisi ve yakın çevresini tanımasına yönelik farkındalık oluşturulabilir. Öğrencilerin günlük yaşantılarında karşılaştıkları duygusal durumlar hatırlatılabilir. Mutlu oldukları, üzüldükleri veya heyecanlandıkları anlara ilişkin konuşmalar yapılarak öğrencilerin kendi duygularını ifade etmeleri ve başkalarının duygularını fark etmeleri sağlanabilir.

Öğrenme - Öğretme Uygulamaları

BYB1.1.

Öğrencilerin kendilerini ve yakın çevrelerini tanıyabilmeleri için aşağıdaki adımları gerçekleştirmeleri desteklenir:

- Kendini tanıır.
- Yakın çevresini tanıır.
- Yaşadığı çevreye ilişkin bilgileri söyler.

Yukarıdaki adımların gerçekleştirilebilmesi için aşağıdaki öğrenme ve öğretme uygulamaları takip edilir:

Öğrencilerden kendilerini tanımaları için ailelerle iş birliği yaparak kendileri hakkında bilgi toplamaları ve sınıfta paylaşımları istenir. Tanıtım sırasında abartıdan kaçınan, mütevazı bir dil kullanmaları ve aile üyeleriyle ilişkilerini aile bütünlüğünün önemi bağlamında ifade etmeleri desteklenir **(D10.2, D2.2)**. Sınıfta kullanılan görsel-yazılı materyaller yeniden kullanılabilir biçimde düzenlenerek israfın önlenmesi ve tasarruf bilinci vurgulanır **(D17.2)**. Ev ve okul çevresi tanıtımlarında ortak değerler ve millî sembollere saygı hatırlatılır **(D19.1)**. Etkinliklerde akranlarına destek/yardım etme davranışları modellenir **(D20.2)**. Öğrencilerin kendi fotoğrafları ve isim kartlarını yanında getirmeleri istenir. Bu görseller öğrencilere gösterilerek öğrencilerin görselleri yorumlaması ve kendi fiziksel özelliklerini fark etmeleri sağlanır **(OB4)**. “Ben Kimim?” sorusuyla öğrencinin dikkati çekilir. Öğrencilerden adı, yaşı, fiziksel özellikleri gibi bilgileri söylemeleri istenir. Öğrencilerden yakın çevrelerdeki bireyleri (çekirdek ve geniş aile bireyleriyle arkadaş çevresi gibi) tanımaları istenir. Öğrencilerin yaşadıkları çevredeki yerleri ayırt ederek bu bütünlük içindeki ilişkileri çözümlemeleri sağlanır **(KB2.4)**. Bu amaçla ailelerle iş birliği yapılarak öğrencilerin yakın çevredeki bireyler hakkında bilgi toplamaları ve bu bilgileri sınıfta paylaşımları istenir **(KB2.6)**. Toplanan bilgiler yakın çevredeki bireylerin fotoğrafları ve isim kartlarından oluşmalıdır. Bu görseller üzerinden öğrencilere yakın çevresindeki bireyler hakkında çeşitli sorular yöneltilir. Sorulan sorularda öğrencilerden yakın çevresindeki bireylerin adını ve yakınlık derecesini söylemeleri istenir. Sözel ifadede bulunamayan öğrenciler için çeşitli görseller arasından yakın çevresindeki kişinin fotoğrafını göstermesi/alıp vermesi istenir **(SDB2.1)**. Öğrencilerin kendi ve yakın çevresindeki bireylerin görsellerinden yararlanarak fotoğraftaki kişinin kim olduğuna dair eşleştirme oyunları oynanarak öğrencilerin dikkat ve ilgisi artırılır **(E2.5, E3.2)**. Öğrencilerden yakın çevrelerini tanımaları ve yakın çevreleri ile ilgili çeşitli bilgileri söylemeleri, bunlara yönelik sorulara sözlü ya da görsel destekle yanıt vermeleri beklenir **(OB4)**. Bu süreçte öğrenciler öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir. Öğrencilere kendilerini ve yakın çevrelerini tanıtabilmelerine yönelik olarak aile bireylerinin, arkadaşlarının, öğretmenlerinin, evinin, okulunun vb. yer aldığı bir poster oluşturma performans görevi verilebilir. Performans görevi bütüncül dereceli puanlama anahtarıyla değerlendirilebilir.

Ev ve okul çevresine yönelik farkındalık çalışmaları sırasında ortak alanların düzen ve temizliğini koruma ile okul içerisinde yer alan milli sembollere saygı konusu da kısaca vurgulanır **(D19.1)**. Ev ortamına ilişkin görseller, videolar vb. kullanılır; öğrencilerin karşılaştırma yapmaları istenir **(KB2.7)**. Öğrencilerin ev ve okul çevresine dair özellikleri söylemesine yönelik çeşitli sorulara sözlü veya görsel destekle yanıtlar vermeleri sağlanır **(OB4)**. Bu süreçte grup çalışmaları ve etkileşimli etkinlikler yoluyla öğrencilerin duygu ve düşüncelerini sözlü veya yazılı yollarla ifade etmeleri teşvik edilir **(SDB2.1, SDB2.2)**. Öğrenciler anekdot kaydı veya gözlem formuyla değerlendirilebilir.

BYB 1.2.

Öğrencilerin duygularını tanıyarak uygun tepkilerde bulunabilmesi için aşağıdaki adımları gerçekleştirmeleri desteklenir:

- Duygularını ifade eder.
- Temel duyguları ve duygulara ilişkin davranışları tanır.
- Karşısındaki kişilerin duygularını tanır.

Yukarıdaki adımların gerçekleştirilebilmesi için aşağıdaki öğrenme ve öğretme uygulamaları takip edilir:

Öğrencilerin temel duyguları tanımaları ve duygulara ilişkin görsel ipuçlarını ayırt etmeleri amacıyla çeşitli görsellerden ve kısa videolardan yararlanılır. Yüz ifadeleri, resimli kartları ve diğer görsel materyaller üzerinden yapılan gözlem çalışmalarıyla öğrencilerin duyguları tanıma, yorumlama ve bu duygulara ilişkin merak duygusunu geliştirme becerilerinin desteklenmesi hedeflenir **(E1.1, OB4)**. Öğrencilere “Bugün kendini nasıl hissediyorsun?” gibi sorular yöneltilerek kendi duygularını görseller üzerinde gösterme ya da ifade etme çalışmaları yapılır **(SDB1.1)**. Öğrencilerin kendilerini nasıl hissettiklerine ve bu duyguların nedenlerine ilişkin paylaşımları,

farklı ifade yollarıyla özgün biçimlerde yapılandırılmaları desteklenir. Bu süreçte öğrencilerin duygu temelli düşüncelerini yaratıcı fikirler ve kendilerine özgü ürünler yoluyla ifade etmeleri teşvik edilir (**E3.3**). Öğrencilerin duygu ve düşüncelerini ifade etmelerine destek olmak amacıyla sınıf ortamında çeşitli görsel araçlar (duygu termometresi, duygu tablosu vb.) kullanılabilir. Bu süreçte öğrencilerin duygusal farkındalıklarını artırmaları, duygu ve düşüncelerini sözlü/sözsüz yollarla ifade etmeleri teşvik edilir (**SDB2.1**). Öğrencilerin temel duygulara yönelik farkındalık geliştirmeleri için yüz ifadeleri, jest ve mimiklerle ilişkilendirilen görsel ve işitsel içeriklerden yararlanılır. Öğrencilerin oyun temelli etkileşimler yoluyla karşılaştıkları duygu durumlarını tanımları, bu duyguları ayırt etmeleri ve ifade etmeleri için farklı yollarla düşünmelerine olanak tanınır. Öğrenciler gözlem formu ve kontrol listesiyle değerlendirilebilir (**OB4, E2.5**).

Öğrencilerin sosyal etkileşimlerde karşıdaki kişinin duygularını algılamaları için destekleyici öğrenme ortamları oluşturulur. Farklı duygu durumlarının yer aldığı kısa senaryolar üzerinden yapılan canlandırma çalışmaları aracılığıyla öğrencilerin basit düzeyde empati kurmaları ve başkalarının duygu ve düşüncelerini anlayarak onlara karşı duyarlılık göstermeleri hedeflenir (**SDB2.3, E2.1**). Öğrenciler gözlem formu ve kontrol listesiyle değerlendirilebilir.

BYB1.3.

Öğrencilerin duygularını düzenleyebilmeleri için aşağıdaki adımları gerçekleştirmeleri desteklenir:

- Yoğun duygu durumlarında ve ani duygu değişimlerinde sakinleşme yöntemlerini açıklar.
- Duygusal kriz anlarında destek ister.

Yukarıdaki adımların gerçekleştirilebilmesi için aşağıdaki öğrenme ve öğretme uygulamaları takip edilir:

Öğrencilerin duygu kontrolünden önce duyguları tanıması ve nedenlerini açıklaması için görsel desteklerle duygu kartları gösterilebilir. “Şu an ne hissediyorsun?”, “Bu duyguyu neden hissediyorsun?” gibi sorularla duygunun kaynağını anlaması sağlanabilir. Öğrencilerin kendi duygularının kontrolünü sağlaması için ise öncelikle nefes egzersizleri, sayı sayma, duyu materyali kullanma (stres topu, yumuşak oyuncak vb.), müzik dinleme gibi sakinleşme yöntemleri tanıtılarak hangisinin kendileri için daha uygun olduğunu merak ederek denemeleri desteklenir (**E1.1**). Sakinleşme yöntemleri tanıtılır ve tek tek açıklamaları için öğrencilere fırsat sunulur. Öğrencilerin sınıfta sakinleşme yöntemlerini göstermeleri için ortamlar oluşturulur. Duygusal kriz durumlarında güvenilir bir yetişkinden yardım isteme ve akranına destek olma rolleri kısa canlandırmalarla modellenir (**D20.2**). Bu süreçte öğrencilerin duygularını kontrol ederken sabbırlı olmaları ve bulundukları ortama uygun şekilde davranışlarını uyarlayarak uyum becerilerini geliştirmeleri desteklenir (**SDB3.1, D12.2**). Öğrenciler gözlem formu veya öz değerlendirme formuyla değerlendirilebilir.

Öğrencilere duygusal kriz anlarında destek isteme davranışını kazandırmak amacıyla duygusal kriz durumlarını temsil eden basit görseller gösterilebilir; öğrencilerin bu görseller üzerinden kendi duygularını ifade etmeleri ve olası başa çıkma yollarını görsellerden göstermeleri ya da soruları yanıtlamaları desteklenir. Sınıfta yaşanabilecek bir kriz ortamıyla ilgili modelleme yapabilmek için basit senaryolar canlandırılır. Canlandırmalarda öğrencilerin kriz anında yapılanları gözlemlemeleri sağlanır (**KB2.2**). Öğrencilere yakın çevresinden destek isteyebileceği kişileri tanıtan görseller gösterilerek yardım isteme davranışını modelleyen kısa videolar, animasyonlar vb. izletilir (**OB4**). Yardım isteme cümleleri (örneğin “Yardım istiyorum.”, “Kötü hissediyorum.” vb.) öğrencilerle birlikte sözlü/sözsüz etkileşimler yoluyla tekrar edilir (**SDB2.1**). Öğrencilerle birlikte yardım istiyorum kartı, basit cümle kartı gibi araçlar oluşturulabilir. Öğrencilerin rol alabileceği basit kriz senaryoları oluşturularak sınıfta canlandırma çalışmaları yapılabilir; bu sayede uygun şekilde destek isteme davranışlarının gelişmesi desteklenir. Öğrenciler anekdot kaydı, gözlem formu, kontrol listesiyle değerlendirilebilir.

BYB1.4.

Öğrencilerin yönergeleri olarak dikkatini sürdürebilmeleri için aşağıdaki adımları gerçekleştirmeleri desteklenir:

- Yönergeleri sırasıyla ve dikkatle uygular.
- En az 1-2 dakika boyunca dikkatini sürdürür.

Yukarıdaki adımların gerçekleştirilebilmesi için aşağıdaki öğrenme ve öğretme uygulamaları takip edilir:

Öğrencilerin yönergeleri sıralı ve dikkatli biçimde takip etmeleri amacıyla, sabırlı ve paylaşılan materyallere özen gösterme anlayışı hatırlatılır (**D12.2, D17.3**). Bu doğrultuda, somut materyallerle desteklenen çalışmalara yer verilir. Öğrenme sürecine oyun yoluyla katılımın teşvik edilmesiyle öğrencilerin görevleri istekle yerine getirmeleri ve sürece keyifli bir şekilde dâhil olmaları desteklenir (**E2.5**). Yönerge takibi gerektiren uygulamalarda öğrencilerin çok basamaklı adımları kavrayabilmeleri amacıyla görsel ipuçları ve aşamalı çizelgeler kullanılır. Öğrencilerin her adımı sırasıyla takip etmeleri ve gerçekleştirdikleri adımları somut biçimlerde ifade etmeleri desteklenerek düzenli ve planlı hareket etme becerileri geliştirilir (**E3.7**). Bu uygulamalar, özellikle öğrencilerin duygu düzenleme süreçlerine yönelik olarak yapılandırılır. Duygusal yoğunluk anlarında hangi adımları izleyeceklerini fark etmeleri, bu adımları sırasıyla takip ederek kendilerini ifade etmeleri desteklenir (**SDB1.1**). Öğrenciler öz değerlendirme formları aracılığıyla değerlendirilebilir.

Öğrencilerin en az 1-2 dakika süreyle dikkatini sürdürebilmesini destekleyecek çalışmalara yer verilir. Başlangıçta 5, 10, 20 vb. saniye sürelerle öğrencilerin belirli bir zaman aralığında dikkatlerini sürdürebilmeleri hedeflenir. Dikkat süresinin aşamalı olarak uzatıldığı uygulamalarla gelişim desteklenir. Süreç boyunca öğrencilerin gösterdikleri çaba ve başarılar üzerine birlikte değerlendirmeler yapılarak öğrencilerin kendi yeterliliklerini fark etmeleri ve görevleri başarma konusunda kendilerine olan inançlarını geliştirmeleri desteklenir (**E1.4**). Öğrenciler anekdot kayıtları ve gözlem formları aracılığıyla değerlendirilebilir. Öğretmenlerin iş birliğiyle yürütülen süreçte, bir öğretmen becerinin modellemesini yapıp grup akışını yönetirken diğer öğretmen bireysel ipuçlarını ve veri kaydını takip edebilir, akranlar arası yardımlaşmayı gözlemleyip geri bildirimde bulunabilir (**D20.2**).

FARKLILAŞTIRMA

İçerik düzeyinde yapılan farklılaştırmalar, öğrencinin hazırbulunuşluk ve kavramsal farkındalık düzeyine göre yapılandırılmıştır. Bazı öğrenciler yalnızca adını ve yaşını ifade ederek kendini tanıma sürecine dâhil olurken bazıları ailesi, yaşadığı çevre ve arkadaşları hakkında daha ayrıntılı bilgiler sunabilir. Duygulara yönelik içerikler de temel mutluluk, üzüntü gibi duygularla sınırlı kalabilir veya korku, heyecan, gurur gibi daha karmaşık duygularla genişletilebilir. Aynı şekilde duygu düzenleme çalışmalarında kullanılan sakinleşme yöntemleri öğrencinin tercihlerine göre çeşitlendirilir.

Süreç farklılaştırmaları, öğrencinin ihtiyaç duyduğu destek düzeyine göre planlanır. Kendini tanıtmaya, duygularını ifade etme veya yakın çevresini açıklama gibi görevlerde bazı öğrenciler doğrudan modelleme ve fiziksel yardımla ilerlerken bazıları yalnızca sözel ipuçlarıyla süreci sürdürebilir. Duygusal kriz durumlarında yardım istemeyi öğrenen öğrenciler için çeşitli senaryolar farklı tempo ve destekle uygulanır. Yönerge takibi veya bekleme davranışları da benzer biçimde kısa adımlarla başlayıp kademeli olarak artırılır.

Ürün açısından farklılaştırma, öğrencinin tercih ettiği iletişim biçimini dikkate alır. Kendini tanıtmaya etkinliği bir poster, kısa bir hikâye ya da görsel panoda bir sunum şeklinde olabilir. Duygu ifadeleri çizimle, sözlü açıklamayla ya da görsel kart seçimiyle yapılabilir. Duygusal tepkiler ya da dikkat sürelerine yönelik gelişmeler de kısa video kayıtları, görev çizelgeleri veya kişisel günlüklerle belgelenebilir.

Öğrenme ortamı, öğrencinin kendini güvende hissedeceği, dikkatini toparlayabileceği ve duygularını rahatça ifade edebileceği şekilde esnek olarak düzenlenir. Sınıf içinde oluşturulan duygu panosu, yardım isteme köşesi gibi yapılandırılmış alanlar tüm öğrencilerin duygusal gelişimini destekleyecek biçimde çeşitlendirilir. Görsel, işitsel ve dokunsal materyaller kullanılarak etkileşim artırılabilir ve her öğrenciye kendi öğrenme biçimine uygun bir ortam sunulur.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. TEMA: BAĞIMSIZIM, GÜNLÜK HAYATA HAZIRIM

Bu temada; öğrencilerin yaşantısıyla ilgili planlamalar yapabilmeleri, sorumluluklarını yerine getirebilmeleri, ev içi becerileri yerine getirebilmeleri, toplumsal ortamları kurallarına uygun kullanabilmeleri, toplumsal yaşamda bağımsız hareket edebilmeleri amaçlanmaktadır.

ALAN BECERİLERİ

-

KAVRAMSAL BECERİLER

KB1. Temel Beceriler

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E2.2. Sorumluluk, E2.5. Oyunseverlik

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.1. İletişim, SDB3.1. Uyum

Değerler

D2. Aile Bütünlüğü, D3. Çalışkanlık, D10. Mütevazılık, D12. Sabır, D16. Sorumluluk, D17. Tasarruf, D18. Temizlik, D19. Vatanseverlik, D20. Yardımseverlik.

Okuryazarlık Becerileri

OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Hayat Bilgisi ve Günlük Yaşam Becerileri

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.2. Gözlemlleme, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.8. Sorgulama, KB2.15. Yansıtma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- BYB 2.1.** Yaşantısıyla ilgili planlamalar yapabilme
BYB 2.2. Sorumluluklarını yerine getirebilme
BYB 2.3. Ev içi becerileri yerine getirebilme
BYB 2.4. Toplumsal ortamları kurallarına uygun kullanabilme
BYB 2.5. Toplumsal yaşamda bağımsız hareket edebilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Planlama (Serbest Zaman, Günlük Rutinler, Aktiviteler)
 Sorumluluk
 Kurallara Uyma
 Ev İçi Beceriler
 Toplumsal Ortam
 Bağımsız Hareket

Anahtar Kavramlar

günlük plan, rutin, görevler, temizlik, düzen, kişisel eşya, bakım, kural, toplumsal yaşam, bağımsızlık

ÖĞRENME KANITLARI
(Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temada yer alan öğrenme çıktıları gözlem formu, kaba değerlendirme formu, anekdot kaydı, öz değerlendirme formu, serbest zaman etkinliklerine ve evdeki araç gereci kullanmalarına yönelik performans görevi, kontrol listesi, bütüncül dereceli puanlama anahtarı, ölçüt bağımlı ölçü aracı, beceri analizi veri kayıt formu ve izleme testi gibi araçlarla değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI**Temel Kabuller**

Öğrencilerin günlük hayatındaki planlamaları yapabilmeleri için basit yönergeleri takip edebildiği kabul edilmektedir. Ev, okul ve toplumsal ortamındaki yaşam alanlarına ilişkin temel kavramları (sınıf, mutfak, masa, tabak, otobüs vb.) ayırt edebildiği kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Günlük hayatta planlama yapmak için basit yönerge içeren sınıf içi rol oynama etkinlikleri yapılabilir. Ev, okul ve toplumsal ortamındaki yaşam alanlarına ilişkin temel kavramları (sınıf, mutfak, masa, tabak, otobüs vb.) ayırt edebildikleri görsel öge destekli soru-cevap gerektiren etkinliklerle tespit edilebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilere günlük yaşamlarında evde ve okulda neler yaptıklarına yönelik sorular sorulabilir. Günlük hayatta toplumsal ortamları temsil eden mekânlara ilişkin görsel ögeler gösterilerek bu ortamların neler olduğu tanıtılabilir ve öğrencilerin bu ortamlardaki davranış kurallarını bilip bilmedikleri sorgulanabilir. "Sabah okula nasıl geliyorsun?", "Markete/bakkala nasıl gidiyoruz?" gibi sorularla öğrencilerin toplumsal yaşam alanlarından yola çıkılarak bağımsız hareket edebilmelerine yönelik ilişki kurulabilir.

Öğrenme - Öğretme Uygulamaları

BYB2.1.

Öğrencilerin yaşantısıyla ilgili planlamalar yapabilmesi için aşağıdaki adımları gerçekleştirmeleri desteklenir:

- Serbest zaman etkinliklerini kendi planlaması doğrultusunda gerçekleştirir.
- Kendi planlaması doğrultusunda oluşan günlük rutinlerini planlar.
- Günlük rutinleri dışında kalan etkinlikleri planlar.

Yukarıdaki adımların gerçekleştirilebilmesi için aşağıdaki öğrenme ve öğretme uygulamaları takip edilir:

Serbest zaman etkinliklerini planlama doğrultusunda farklı günlük rutinlerin ve etkinliklerin olduğu görseller (kitap okuyan çocuk, oyun oynayan çocuk, dinlenen çocuk, müzik dinleyen çocuk vb.) gösterilerek öğrencilerin görsel içerikleri incelemesi ve anlamlandırması sağlanır.

Görseller üzerinden düşünme, yorumlama, ifade etme ve merak duygusunu geliştirmeye yönelik çalışmalara yer verilir (**E1.1, OB4**). Öğrencilerin serbest zamanlarına ilişkin farkındalıkları süreç içerisinde desteklenir. Serbest zaman sürecinde öğrencilere ilgi ve tercihleri doğrultusunda seçim yapabilecekleri materyaller sunulur. Öğrencilerin ilgilerini keşfetme ve seçim yapmalarını kolaylaştırmak için seçim kartları veya seçim kutuları hazırlanabilir. Öğrencinin kendi seçimlerini ifade edebilmesi ve belirlediği etkinlik doğrultusunda sürece katılması desteklenir. Süreç sonunda öğrencilerin yaptıkları seçimleri fark etmeleri ve bu seçimlere yönelik düşüncelerini destekleyen uygulamalara yer verilir (**D3.2**). Öğrencilere serbest zaman etkinliklerinde ne yapmak istediklerine dair görsel tercihler sunularak istedikleri serbest zaman etkinliğini seçmeleri, uygulamaları ve değerlendirmelerine yönelik bir performans görevi verilebilir. Performans görevi bütüncül dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir. Rutinlerde çalışılan zincirleme beceriler için beceri analizi kayıt formu veya diğer görevler için kontrol listesi kullanılabilir.

Öğrencilerin kendi planlaması doğrultusunda oluşan günlük rutinlerini gerçekleştirebilmesi için sabah, öğle, akşam gibi zaman dilimlerinde neler yaptıklarına yönelik günlük rutinleri içeren çalışmalara yer verilir. Bu çalışmalarda okula gelmeden önce okulda yapılan ve okul sonrasında yapabileceği rutin çalışmalara ait görseller kullanılabilir. Öğrencilerin tamamladıkları bir görev sonrasında bir sonraki adımı fark etmeleri ve kendi planlarını takip etmeleri ve çalışmalarda aktif rol almaları teşvik edilir (**D16.3, D3.4**). Öğrencilere günlük rutinleri dışında kalan zaman dilimlerine (bugün, yarın, hafta sonu vb.) ait basit sorular yöneltir. Bu sorular üzerinden öğrencilerin belirlediği rutinlerin hangi gün, günün hangi zamanında, kimlerle ve nasıl gerçekleştirileceği üzerine düşünceleri sağlanır. Aile katılımıyla planlamanın uygulanması desteklenir. Öğrenciler anekdot kaydı, gözlem formu, kontrol listesiyle değerlendirilebilir.

BYB2.2.

Öğrencilerin evdeki ve okuldaki sorumluluklarını söylemeleri ve yerine getirmeleri için aşağıdaki adımları gerçekleştirmeleri desteklenir:

- Evdeki sorumluluklarını söyler.
- Okuldaki sorumluluklarını söyler.
- Evdeki sorumluluklarını yerine getirir.
- Okuldaki sorumluluklarını yerine getirir.

Yukarıdaki adımların gerçekleştirilebilmesi için aşağıdaki öğrenme ve öğretme uygulamaları takip edilir:

Öğrencilerden evdeki sorumluluklarının neler olduğunu söylemesine ilişkin farkındalıklarının ne durumda olduğunu belirlemek için çeşitli sorular yöneltir. Evdeki sorumluluklarla ilgili farklı görsellerle süreç çeşitlendirilir. Öğrencilere evdeki sorumlulukları içeren çeşitli görsel materyaller sunularak öğrencilerden bu görselleri yorumlamaları ve görseller üzerinden eşleştirme, sınıflandırma vb. çalışmalar yapmaları beklenir (**KB2.5, OB4**). Evdeki sorumlulukları verirken izlenen sürecin benzeri öğrencinin okuldaki sorumlulukları için de uygulanır. Okuldaki sorumluluklarıyla ilgili uygulamalar öğrencilerin gelişim düzeyine uygun olan içeriklerle yürütülmesine dikkat edilir. Öğrencilerin ev ve okuldaki sorumlulukları açıklamalarına ilişkin değerlendirmeler anekdot kaydı, gözlem formu, kontrol listesiyle değerlendirilebilir.

Evdeki ve okuldaki sorumluluklara ilişkin yapılandırılmış rol oynama etkinlikleri aracılığıyla öğrencilerin kendi görevlerini fark etmeleri ve bu görevleri planlı biçimde yerine getirmeleri desteklenir. Ev sorumlulukları belirlenirken aile içi iş bölümü ve birlikte hareket vurgulanır (**D2.2**). Görevler anlatılırken başkalarının katkısını takdir eden, mütevazı bir dil kullanmaları desteklenir (**D10.3**). Araç gereç ve tüketim malzemelerinin (kâğıt, su vb.) tasarruflu kullanımı kısa görsel hatırlatıcılarla güçlendirilir (**D17.2**). Bu süreçte öğrencilerin sorumluluklarını hatırlamaları, paylaşmaları ve kendi başlarına yerine getirmek üzere harekete geçmeleri teşvik edilir (**SDB1.2**). Bu süreçte öğrencilerin ev ve okul sorumluluklarını yerine getirme düzeyleri; kontrol listesi, ölçüt bağımlı ölçü aracı, gözlem formuyla değerlendirilebilir.

BYB2.3.

Öğrencilerin ev içi becerilerini yerine getirebilmeleri için aşağıdaki adımları rehber eşliğinde veya kontrollü olarak gerçekleştirmeleri desteklenir:

- Ev bölümlerini kuralına uygun kullanarak düzenini ve temizliğini sağlar.
- Evdeki araç gereçleri kuralına uygun kullanarak düzenini ve temizliğini sağlar.
- Yiyecek ve içeceği bağımsız olarak hazırlar.
- Kişisel eşyalarının bakımını sağlar.

Yukarıdaki adımların gerçekleştirilebilmesi için aşağıdaki öğrenme ve öğretme uygulamaları takip edilir:

Öğrencilerden yaşadıkları ev ortamında bulunan bölümleri ve araç gereçleri tanımaları, bu alanları ve eşyaları kuralına uygun kullanarak düzeni ve temizliğini sağlamaları, kendi yiyecek içeceğini hazırlamaları ve kişisel eşyalarının bakımını yapmaları beklenir. Öğrencilere evin farklı bölümleriyle (mutfak, banyo, oturma odası vb.) bu alanlarda kullanılan eşyaları gösteren fotoğraflar, nesneler veya kısa videolar sunulur (**OB4**). Öğrencilerin bu materyaller üzerinden hangi mekânda hangi etkinliklerin yapıldığını gözlemleyerek düşüncelerini sözel ve görsel yollarla ifade etmeleri sağlanır (**KB2.2, SDB2.1**). Öğrencilerin mekânsal farkındalıklarını geliştirmeye yönelik olarak farklı ortamlar ve nesnelerle ilgili işlevleri tanımlarını destekleyen çalışmalara yer verilir. Ardından bu bölümlerle ilişkili görseller (tabak, havlu, çamaşır sepeti, oyuncak kutusu vb.) öğrencilere sunulur ve bu nesnelerin hangi bölümlere ait olduğunu belirterek sınıflandırmaları istenir (**KB2.5**). Öğrenciler anekdot kaydı, gözlem formu, beceri analizi veri kayıt formuyla değerlendirilebilir.

Öğrencilerin günlük yaşamda karşılaştıkları ev içi araç gereci tanımları, nesneleri ait oldukları mekânlara göre eşleştirmeleri ve sınıflandırmaları desteklenir. Öğrenme süreci boyunca öğrencilerin bu nesne-mekân ilişkilerini görsel yollarla ifade etmeleri ve farklı ortamlar arasında anlamlı bağlantılar kurmaları amaçlanır (**OB4, KB2.5**). Ayrıca öğrencilerin gerçekleştirdikleri adımları takip edebilmeleri ve basit işlemleri sıralayarak ifade etmeleri teşvik edilir. Bu doğrultuda görsel ya da sözlü desteklerle öğrencilerin düşüncelerini yapılandırılmaları ve süreci düzenli biçimde aktarabilmeleri desteklenir (**SDB2.1**). Evdeki araç-gerecin kullanımında elektrikli ev eşyalarının sadece yetişkinlerle birlikte kullanılabileceği açıklanır. Öğrencilerin temizlik ve düzenle ilgili farkındalık geliştirmeleri, nesne-mekân ilişkisini kavramaları ve ihtiyaç duyduklarında yardımlaşarak ve destek alarak sürece katılmaları teşvik edilir (**D20.2**). Ev içi araç gereç kullanımında gerekli kadar malzeme kullanımı ve yeniden kullanım tercihleri açıkça belirtilir (**D17.1, D17.2**). Görev paylaşımında aile bireyleriyle dayanışma örnekleri verilir (**D2.2**). Öğrencilerin başkalarına yardım ederken sıraya, önceliklere ve saygılı iletişime dikkat etmeleri teşvik edilir (**D20.2, D10.3**). Öğrencilerin evdeki araç gereci kurallara uygun kullanarak düzen sağlamalarını geliştirmek amacıyla evde kullandıkları bir eşyanın temizliğini ve düzenini nasıl yaptıklarını anlatan bir yazı yazmaları veya bu süreci resimle ifade etmeleri için performans görevi verilebilir. Verilen performans görevleri bütüncül dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir. Öğrenciler anekdot kaydı, gözlem formu, beceri analizi veri kayıt formuyla değerlendirilebilir.

Yiyecek ve içecek hazırlama çalışmalarında öğrencilere “bardağı alması, suyu doldurması, peçeteyi yerine koyması gibi” adımları yerine getirmesine yönelik çalışmalar yapılır. Öğrencilerin adımları sırasıyla takip edebilmeleri için görsel desteklerden ve örnek uygulamalardan yararlanılır. Bir beceriyi beceri adımlarını takip ederek yerine getirdikten sonra süreç tekrar ettirilir ve eksik adımların yerine getirilmesi yoluyla sorumluluk bilinci de teşvik edilir (**E2.2**). Ayrıca karmaşık ve uzun beceri adımlarının takip edilmesi ve her adımın tek tek yerine getirilmesinin öğretiminde öğrencilerin sabretme ve odaklanma süreçleri desteklenir (**D12.2**). Öğrenciler anekdot kaydı, gözlem formu, beceri analizi veri kayıt formuyla değerlendirilebilir.

Öğrencilerin kişisel eşyaları tanımları ve bu eşyaların kullanım amaçlarını kavramaları desteklenir. Günlük yaşamda karşılaşılan durumlar üzerinden öğrencilerin hangi kişisel eşyayı ne zaman ve nasıl kullanmaları gerektiğini ifade etmeleri teşvik edilir. Bu süreçte öğrencilerin kişisel eşyaların bakımına yönelik farkındalık geliştirmeleri ve bu konudaki sorumluluklarını anlamlandırmaları amaçlanır (**E2.2, D18.1**). Öğrencilerin kişisel eşyalarının çeşitli özelliklerini belirlemeye yönelik

ilgi çekici oyunlar oynatılarak öğrenme deneyimleri desteklenir **(E2.5)**. Öğrencilere giysisini katlama, çantasını düzenleme gibi kişisel bakım uygulamaları yapmaları istenir. Öğrenciler anekdot kaydı, gözlem formu, beceri analizi veri kayıt formuyla değerlendirilebilir.

BYB2.4.

Öğrencilerin toplumsal ortamları kurallarına uygun kullanabilmeleri için aşağıdaki adımları rehber eşliğinde veya kontrollü olarak gerçekleştirmeleri desteklenir:

- Okuldaki bölümleri kuralına uygun kullanır.
- Okul dışı toplumsal ortamları kuralına uygun kullanır.

Yukarıdaki adımların gerçekleştirilebilmesi için aşağıdaki öğrenme ve öğretme uygulamaları takip edilir:

Öğrencilerin okulun bölümlerini ve okul dışı toplumsal ortamları kuralına uygun kullanması amacıyla yapılandırılmış öğretim etkinlikleri uygulanır. Öğrencilere okul bölümlerini (sınıf, koridor, spor salonu, kantin, bahçe vb.) ve toplumsal yaşamda karşılaşılabilecekleri mekânları (market, hastane, park, restoran vb.) içeren görseller, videolar vb. sunulur **(OB4)**. Öğrencilerin bulunduğu mekânı tanımaları ve mekâna ilişkin deneyimlerini paylaşmaları teşvik edilir. Bu süreçte yerin işlevi, adı ve kullanım biçimine yönelik sorularla öğrencilerin gözlem yapmaları, mekânla ilgili farkındalık geliştirmeleri ve uygun davranış biçimlerine ilişkin gözlemler yapmaları desteklenir **(KB2.2)**. Okul ve toplumsal alanlarda ortak sembollere ve millî unsurlara saygı hatırlatılır **(D19.3)**. Öğrencilerden okul ortamlarına yönelik “kapıyı çalma, sıraya girme, çöpü çöp kutusuna atma” gibi çeşitli davranışları sergilemeleri beklenir. Öğrencilere doğru ve yanlış davranış örneklerinin yer aldığı görseller ya da videolar sunulur. Görsel ya da videodaki davranışlara yönelik davranışların doğruluğuna yönelik sorgulamalar yapılır; öğrencilerin karşılaştıkları durumlar üzerine düşünmeleri ve olaylara ilişkin duygu ve düşüncelerini ifade etmeleri desteklenir **(SDB2.1)**. Öğrencilerin sınıf ortamında uyulması gereken kuralları sergileyecekleri çeşitli etkinlikler sınıf ortamında yapılır. Okulun diğer bölümlerinde de benzer şekilde ortamın özelliklerine uygun etkinlikler planlanarak öğrencilerin okul ortamında uyulması gereken kuralları yerine getirmeleri sağlanır. Öğrenciler anekdot kaydı, kontrol listesi, öz değerlendirme formu, beceri analizi veri kayıt formuyla değerlendirilebilir.

Okul dışı ortamlara yönelik sınıf ortamında market, kütüphane, eczane vb. toplumsal alanları temsil eden köşeler oluşturulur. Öğrencilerin bu alanların işlevlerini tanımaları, günlük yaşamla ilişkilerini kurmaları ve temel kullanım amaçlarını ifade etmeleri amacıyla çeşitli sorular yöneltilerek öğrencilerin tahminde bulunmaları sağlanır **(E2.5)**. Öğrencilerden belirli bir durumu temsil eden görev kartlarıyla bu alanlarda nasıl davranılması gerektiğini canlandırmaları istenir. Bu uygulamalar sırasında öğrencilerin ilgili alanların temel işlevlerini fark etmeleri, ortama uygun davranış biçimlerini tanımlamaları ve bu davranışları yapılandırılmış ortamda ifade etmeleri desteklenir. Öğrenilen davranışların farklı kişi, yer ve durumlara uyarlanarak yeni ortamlarda da sürdürülmesi teşvik edilir. Böylece öğrencilerin hem öğrendiklerini yansıtmaları hem de değişen koşullara esnek biçimde uyum sağlamaları hedeflenir **(KB2.15, SDB3.1)**. Öğrenciler “Toplumsal Kuralları Biliyorum” temalı fon karton veya mukavva kâğıdının üzerine basit şekilde yapabilecekleri posterler/yapbozlar hazırlayabilir. Posterlerde toplumsal mekânlar ve kurallı davranışları eşleştirmeleri ve sınıflandırmaları sağlanır **(KB2.5)**. Her öğrenci kendi yaşantısından bir örneği resimle veya modelle ifade edebilir. Ürünler sınıf içerisinde sergilenerek akran etkileşimi sağlanır. Öğrenciler anekdot kaydı, kontrol listesi, öz değerlendirme formu, beceri analizi veri kayıt formuyla değerlendirilebilir.

BYB2.5.

Öğrencilerin toplumsal yaşamda bağımsız hareket edebilmeleri için aşağıdaki adımları rehber eşliğinde veya kontrollü olarak gerçekleştirmeleri desteklenir:

- Yaya olarak bir yerden başka bir yere ulaşım sağlar.
- Toplumsal yaşam alanlarında yer yön tabelalarını kullanır.
- Toplu taşıma kullanır.

Yukarıdaki adımların gerçekleştirilebilmesi için aşağıdaki öğrenme ve öğretme uygulamaları takip edilir:

Öğrencilerin yaya olarak güvenli geçiş kurallarını fark etmeleri ve bu süreçte karşılaşılabilecekleri durumları keşfetmeleri amacıyla sınıf içinde veya okul bahçesinde yaya yolu ve yaya geçidi alanları oluşturulur. Öğrencilerin bu alanları gözlemleyerek neden bu kurallara ihtiyaç duyulduğunu sorgulamaları ve öğrenmeye yönelik meraklarının harekete geçmesi desteklenir **(KB2.8, E1.1)**. Öğrencilerin güvenli şekilde geçiş yapmaları için uygulamalar yapılır.

Süreçte öğrenci faaliyetleri, beceri analizi veri kayıt formu, kaba değerlendirme formu, anekdot kaydı, gözlem formu, öz değerlendirme formu ve izleme testleriyle değerlendirilebilir. Yer-yön tabelalarını kullanabilmeleri amacıyla okulun içindeki yön gösteren tabelalar tanıtılır. Öğrencilere bu tabelalar resim eşleştirme kartlarıyla açıklanarak okul içinde yön bulma çalışmaları yapılır **(OB4)**. Süreçte öğrenci faaliyetleri, beceri analizi veri kayıt formu, kaba değerlendirme formu, anekdot kaydı, gözlem formu, öz değerlendirme formu ve izleme testleriyle değerlendirilebilir. Toplu taşıma araçlarına yönelik farkındalık geliştirmek amacıyla öğrencilerin otobüs, dolmuş, metro, okul servisi gibi taşıtları tanımaları ve bu araçları kurallarına uygun şekilde kullanmaya yönelik davranışları modellemeleri desteklenir. Süreçte öğrencilerin bekleme, sıraya girme, yer verme, servise binme ve inme kuralları gibi toplumsal yaşamın gerekliliklerini fark etmeleri ve iletişim gerektiren durumlara yönelik uygun tepkiler geliştirmeleri teşvik edilir **(SDB2.1, D16.2)**. Öğrenci gruplarıyla sınıf içi benzetim ortamı oluşturularak toplu taşıma uygulamaları da yapılabilir. Görsel hatırlatıcılarla (panolar, çizelgeler vb.) davranış adımları görsel olarak sunulabilir, kurallara ilişkin sosyal öyküler sunulabilir veya videoya anlatım yapılabilir. Süreçte öğrenci faaliyetleri, beceri analizi veri kayıt formu, kaba değerlendirme formu, anekdot kaydı, gözlem formu, öz değerlendirme formu ve izleme testleriyle değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

İçerik düzeyinde yapılan farklılaştırmalar, öğrencilerin bilişsel ve işlevsel yeterliliklerine uygun olacak biçimde yapılandırılmıştır. Serbest zaman planlaması yapan bir öğrenci, yalnızca bir görsel seçerek etkinlik belirleyebilirken başka bir öğrenci seçimini gerekçelendirebilir ya da bir çizelge oluşturabilir. Benzer biçimde, evdeki sorumluluklar bazı öğrenciler için yalnızca “yatağını toplamak” gibi basit bir görevken bazıları için “sofra kurmak” gibi çok adımlı bir süreci içerebilir. Toplumsal yaşam alanlarında yön bulma ya da toplu taşıma kullanma içerikleri de öğrencinin çevresel farkındalık düzeyine göre basitleştirilmiş ya da çeşitlendirilmiş biçimde sunulur.

Süreç farklılaştırmaları, öğrencinin destek ihtiyacına göre şekillendirilmiştir. Günlük rutin planlama sürecinde bazı öğrenciler sözel ifade yerine görsel kartlarla seçim yaparken, bazıları yazılı planlama formlarıyla süreci yönetebilir. Ev içi becerilerde bir öğrenciye her adım için modelleme ve fiziksel yardım gerekebilirken bir diğer öğrenci yalnızca yönerge kartlarıyla görevini tamamlayabilir. Toplumsal alanlarda kurallı davranışların öğretiminde ise bazı öğrenciler doğrudan yapılandırılmış rol oynama süreçlerine katılabilirken bazıları sadece izleyerek ya da kısa cümlelerle katılım gösterebilir.

Ürün farklılaştırması kapsamında öğrencilerin gelişim düzeyine göre farklı türlerde çıktı üretmeleri desteklenir. Bazı öğrenciler serbest zaman planlarını çizim ya da kolaj yoluyla ifade edebilirken bazıları kısa bir sunum yapabilir. Evdeki ya da okuldaki sorumluluklarına ilişkin görevlerini küçük videolarla kaydeden öğrenciler de olabilir. Toplumsal kurallarla ilgili yapılan eşleştirme veya yapboz çalışmaları kişisel afiş, poster ya da bir sınıf panosu katkısı biçiminde sonuçlandırılabilir.

Öğrenme ortamı düzenlemelerinde esneklik ve görsel destek ön plandadır. Sınıf içinde günlük rutinler, sorumluluk alanları, ev içi ve toplumsal yaşam simülasyonlarına yönelik köşeler oluşturulabilir. Bu köşelerde öğrencilerin öğrenmelerini kolaylaştıracak şekilde etiketli materyaller, görev kartları, resimli yönergeler ve zamanlayıcılar bulundurulabilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. TEMA: İLETİŞİM KÖPRÜLERİ

Bu temada öğrencilerin; ortam ve kişilere uygun iletişim kurabilmeleri, grup içinde uygun sosyal davranışları sergileyerek iş birliği yapabilmeleri, arkadaşlık ilişkileri kurabilme ve sürdürdürebilmeleri, günlük yaşamda karşılaştıkları problemleri ve nedenlerini tanımlayabilmeleri, günlük yaşamda karşılaştıkları problemlere yönelik alternatif çözüm yolları bulabilmeleri ve uygulayabilmeleri amaçlanmaktadır.

ALAN BECERİLERİ

-

KAVRAMSAL BECERİLER

KB1. Temel Beceriler

EĞİLİMLER

E2.1 Empati, E2.2. Sorumluluk, E2.3. Girişkenlik, E2.5. Oyunseverlik, E3.10. Eleştirel Bakma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D1. Adalet, D2. Aile Bütünlüğü, D4. Dostluk, D6. Dürüstlük, D10. Mütevazilik, D12. Sabır, D14. Saygı, D16. Sorumluluk, D20. Yardımseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Hayat Bilgisi ve Günlük Yaşam Becerileri, Sosyal Beceriler, İletişim Becerileri

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.2. Gözlemlleme, KB3.2. Problem Çözme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

BYB3.1. Ortam ve kişilere uygun iletişim kurabilme

BYB3.2. Grup içinde uygun sosyal davranışları sergileyerek iş birliği yapabilme

BYB3.3. Arkadaşlık ilişkileri kurabilme

BYB3.4. Günlük yaşamda karşılaştığı problemleri tanımlayabilme

BYB3.5. Günlük yaşamda karşılaştığı problemlere yönelik alternatif çözüm yolları bulabilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ

İletişim Kurma ve Sürdürme
İş Birliği Yapma
Arkadaşlık İlişkileri
Günlük Yaşam Problemleri ve Çözümleri

Anahtar Kavramlar

sohbet, geri bildirim, ortama uygun tepki verme, ekip çalışması, ilişki, ortak ilgi alanları, problem farkındalığı, problem çözme

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temada yer alan öğrenme çıktıları; kontrol listesi, ölçüt bağımlı ölçme aracı, iş birliği yapmaya yönelik bir performans görevi, beceri analizi veri kayıt formu, gözlem formu, anekdot kaydı, bireysel değerlendirme çizelgesi ve öz değerlendirme formu gibi araçlar kullanılarak değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin yönergeleri takip edebildikleri, el-göz koordinasyonu kurabildikleri, dikkatini bir kişiye veya duruma yönlendirebildikleri, basit selamlaşma ve vedalaşma gibi ikili ilişkilerde kullanılması gereken ifadeleri kullanabildikleri, günlük yaşamda karşılaştıkları basit problemleri fark ettikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin basit selamlaşma ve vedalaşma yönergelerini takip ederek, el-göz koordinasyonunu sağlayarak ve dikkatini bir kişiye veya duruma yönlendirerek rol oynama etkinliklerine katılması sağlanabilir. Günlük yaşamda karşılaştıkları basit problemlere ilişkin hikâyeler oluşturularak dinletilebilir ve hikâyelerden yola çıkılarak çözüm önerileri sunma konusunda öğrencinin ön bilgileri kontrol edilebilir.

Köprü Kurma

Günlük yaşamda arkadaşlık ilişkilerini başlatmak için ne tür iletişim ifadeleri kullanılacağı hakkında konuşulabilir. Grup içindeki etkileşim hakkında ve iş birliği hakkında görseller kullanılarak çocukların bu konu hakkında konuşmaları desteklenebilir. Bireysel olarak öğrencilerin günlük yaşamda ne tür problemlerle karşılaştıkları konusunda kendilerini ifade etmeleri sağlanabilir.

Öğrenme - Öğretme Uygulamaları

BYB3.1.

Öğrencilerin ortam ve kişilere uygun iletişim kurabilmesi için aşağıdaki adımları gerçekleştirmeleri desteklenir:

- Kendini tanıtır.
- Bir konu hakkında iletişimi sürdürür.
- Karşısındaki kişiye uygun tepkiler verir.

Yukarıdaki adımların gerçekleştirilebilmesi için aşağıdaki öğrenme ve öğretme uygulamaları takip edilir:

Sabah karşılama, yoklama, etkinlik başlangıçları gibi günlük akışın içine öğrencilere kendilerini tanıtmalarına yönelik fırsatlar tanınır.

Sabah karşılama sırasında sınıfa giren her öğrenciye sırasıyla adı, soyadı, kişisel bilgileri vb. hakkında kısa bir tanıtım yapma sorumluluğu verilir **(E2.2, OB1)**. Öğrenciye ait bilgiler öğrenci resimleri ile birlikte sınıf panosuna asılır. Günün belirli zamanlarında panoya gidilerek öğrenciyle birlikte tekrarlar yapılır. Kendini tanıtmaya içeriklerinin yer aldığı kısa video, animasyonlar vb. izletilerek görseller üzerine konuşmalar yapılır **(OB4)**. Bu konuşmalar öğrencilerin tanıtım sürecinde kendilerini daha rahat ifade etmelerine yardımcı olur. Öğrenciler gruplara ayrılarak iş birliği içinde kendini tanıtmaya uygulamaları yapar ve grup iletişimine katılırlar **(SDB2.1, SDB2.2)**. Bu uygulamalar sırasında öğrencilerin samimi ifadeler kullanmasına destek verilir **(D6.1)**. Öğrencilerin arkadaşlarıyla etkili iletişim kurmaları ve güvene dayalı ilişkiler geliştirmeleri desteklenir **(D4.2)**. Sınıf içinde kendini tanıtmaya yönelik oyunlar oynanabilir. Öğrencilere eğlenceli bir şekilde kendilerini tanıtmaya fırsatı sunulur. Bu oyunlar öğrencilerin kendilerini güvenli bir ortamda ifade etmelerini ve doğal bir şekilde tanıtmaya sürecine alışmalarını sağlar **(E2.5)**. Öğrencilerin kendini tanıtmaya davranışları, anekdot kaydı, kontrol listesi, gözlem formu, öz değerlendirme formuyla değerlendirilebilir.

İletişimi sürdürebilme davranışını desteklemek amacıyla kuklalar, peluş oyuncaklar vb. aracılığıyla basit, açık ve sıralı bir diyalog oluşturularak öğrencilerin etkileşim kurmaları sağlanır **(SDB2.1)**. Bu çalışmalarla öğrencilerin sözlü ve sözsüz iletişim yollarını kullanarak karşılıklı konuşmaları teşvik edilir. Resimli hikâye kartları vb. hazırlanarak öğrencilerin belirli bir konu üzerinde konuşmayı devam ettirmeleri görsellerle desteklenir **(SDB2.1, OB4)**. Öğrenciler arası etkileşimi artırmak amacıyla grup içinde dönüşümlü konuşmalar yapılır ve birbirlerine soru yöneltilmeleri teşvik edilir. Günlük yaşamla bağlantı kurularak gün içinde doğal ortamlarda yapılan konuşmalarla iletişim becerileri desteklenir **(SDB2.1)**. Öğrencilerin iletişim sürdürme davranışları, anekdot kaydı, kontrol listesi, gözlem formu ile değerlendirilebilir.

Başkalarından gelen davranışlara uygun tepkiler vermeye yönelik canlandırmalar yapılır. Bu canlandırmalar öğrencilerin duygu ve düşüncelerini yöneterek karşıdakinin davranışları ya da geri bildirimlerine nasıl uygun tepki vereceklerini öğrenmelerini sağlar **(SDB1.2)**. Öğrencilerin aldıkları tepkilere etkili ve nezaketli bir şekilde yanıt vermeleri teşvik edilir **(D14.1)**. Çeşitli oyunlar aracılığıyla öğrencilerin geri bildirimlere uygun tepki verme davranışı desteklenir. Bu oyunlar öğrencilere geri bildirimleri doğru şekilde kabul etme ve yanıt verme fırsatı sunar **(E2.5)**. Öğrencilerin geri bildirimlere uygun ve nezaketli tepkiler vermesiyle sosyal etkileşimlerinde daha etkili ve saygılı bir iletişim tarzı geliştirmeleri sağlanır **(D14.1)**. Öğrencilerin ortam ve kişilere uygun iletişim kurabilme durumları, anekdot kaydı, kontrol listesi, gözlem formuyla değerlendirilebilir.

BYB3.2.

Öğrencilerin grup içinde uygun sosyal davranışları sergileyerek iş birliği yapabilmeleri için aşağıdaki adımları gerçekleştirmeleri desteklenir:

- Grup içi iletişimde basit iletişim kurallarına uyar.
- Grup içinde ihtiyaçlarını ifade eder.
- Hoşlanmadığı durumları uygun şekilde ifade eder.
- İş birliği yapar.

Yukarıdaki adımların gerçekleştirilebilmesi için aşağıdaki öğrenme ve öğretme uygulamaları takip edilir:

Grup içi iletişimde basit iletişim kurallarının yer aldığı çeşitli oyunlar ile öğrencilerin sırayla konuşma ve başkalarını etkin şekilde dinleme becerileri geliştirilir **(SDB2.1, E2.5, D14.1)**. Grup içi iletişimi desteklemek amacıyla çeşitli kısa video, görüntüler vb. izletilir; görüntüler belirli noktalarda duraklatılarak öğrencilerin göz teması kurma, sırayla konuşma gibi iletişim becerileri üzerine duygu ve düşüncelerini ifade etmeleri sağlanır **(OB4, SDB2.1)**. Bu süreçte öğrenciler sırayla konuşma ve başkalarını dinleme gibi nezaket kurallarına uyarak sosyal becerileri geliştirme fırsatı bulurlar **(D14.1)**. Öğrencilerin sırayla konuşurken, arkadaşlarını

dinlerken sabırlı davranmaları teşvik edilir (**D12.2**). Öğrencilerin grup içi iletişim davranışları bireysel değerlendirme çizelgesi, öz değerlendirme formu, anekdot kaydı, kontrol listesi, gözlem formuyla değerlendirilebilir.

Öğrencilerin günlük yaşantılarında ihtiyaçlarını ifade etmelerini desteklemek amacıyla video, resimli kartlar vb. kullanılarak görseller üzerinden öğrencilerin ihtiyaçlarını doğru bir şekilde nasıl ifade edecekleri belirtilir (**OB4**). Öğrenciler küçük gruplara ayrılır ve konu hakkında canlandırmalar yapmaları sağlanır. Bu canlandırmalar sırasında ihtiyaçlarını ifade etmelerine fırsatlar verilir. Bu süreçle öğrencilerin ihtiyaçlarını açık ve doğru bir şekilde sözlü ya da sözsüz ifade etmeleri teşvik edilir (**SDB2.1**). Öğrencilerin hoşlanmadıkları durumlarla karşılaştıklarında nasıl uygun tepkiler verebileceklerini öğrenmeleri amacıyla çeşitli çalışmalar yapılır. Yapılan bu çalışmalarda bireyin duygularını ifade etmesi için uygun iletişim yolları üzerinde durulur. Hoşlanmadığı bir durumu yaşayan çocukların yer aldığı görseller, videolar vb. sunularak görseller üzerinden verilen tepkilerin uygun olup olmadığını incelemeleri sağlanır. Görseller üzerindeki durumla ilgili "Görselde ne olmuş? Sence, çocuk nasıl hissediyor? Sen olsan ne yapardın?" gibi sorular sorularak örnek durumları anlaması ve empati kurması desteklenir (**E2.1, E3.10, OB4**). Öğrencilerin karşılaştıkları olumsuz durumlarda kaba veya kırıncı davranmak yerine daha nezaketli ve açık bir dille duygu ve düşüncelerini ifade etmeleri teşvik edilir. Bu süreçte nezaket kurallarına uygun bir iletişim biçimi geliştirmeleri ve hoşlanmadığı durumları uygun şekilde ifade etmeleri hedeflenir (**D14.1, SDB2.1**). Öğrencilerin ihtiyaçlarını ve hoşlanmadığı durumları belirtme davranışları bireysel değerlendirme çizelgesi, öz değerlendirme formu, anekdot kaydı, kontrol listesi, gözlem formuyla değerlendirilebilir.

Öğrencilerin iş birliğinin önemini fark etmeleri amacıyla sınıf içi çalışmalar planlanır. Günlük hayatta sıkça karşılaşılan ev içinde ebeveynlere yardım etme gibi aile içi dayanışma ve sorumluluk gerektiren durumlarla ilişkilendirilerek birlikte hareket etmenin faydaları üzerinde durulur (**D2.2, D16.1**). Öğrenciler grup çalışmaları yoluyla ortak bir hedefe ulaşmak için iş birliği yapmanın gerekliliğini deneyimleme fırsatı bulmaları sağlanır. Bu kapsamda küçük gruplar oluşturularak iş birliğini destekleyen takım çalışmaları gerçekleştirilir (**SDB2.2, D20.3**). İş birliği yapılan bu süreçlerde birlikte hareket etmenin işleri kolaylaştırdığı, sorumluluğu paylaşmanın önemli olduğu vb. üzerinde durulur. Sınıf içinde düzenleme, toplama gibi günlük görevler de grup hâlinde yapılarak iş birliği kültürü desteklenir. Bu uygulamalarla öğrencilerin takım çalışmasının gücünü deneyimlemeleri ve sosyal becerilerini geliştirmeleri beklenir (**SDB2.2**). Öğrencilerin iş birliği yapmasını desteklemek için grup hâlinde yapacakları "arkadaşlık" temalı bir afiş hazırlama performans görevi verilebilir. Verilen performans görevi bütüncül dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir. Öğrencilerin grup içinde uygun sosyal davranışları sergileyerek iş birliği yapabilmeleri; kontrol listesi, bireysel değerlendirme çizelgesi ve gözlem formuyla değerlendirilebilir.

BYB3.3.

Öğrencilerin arkadaşlık ilişkileri kurabilmesi için aşağıdaki adımları gerçekleştirmeleri desteklenir:

- Arkadaşlık başlatmaya yönelik iletişim kurar.
- Arkadaşlarına yönelik iletişimi sürdürür.
- Ortak ilgi alanlarını paylaşır.
- Arkadaşlarıyla birlikte grup etkinliklerine katılır.

Yukarıdaki adımların gerçekleştirilebilmesi için aşağıdaki öğrenme ve öğretme uygulamaları takip edilir:

Öğrencilerin arkadaşlık ilişkileri kurmalarını desteklemek amacıyla çeşitli çalışmalar planlanır. Bu çalışmalarda arkadaşlık ilişkilerinin sözlü ya da sözsüz nasıl başladığı üzerinde durulur (**SDB2.1**). Görsel materyaller, canlandırmalar vb. aracılığıyla öğrenciler arkadaşlık kurmanın yollarını gözlemleme fırsatı bulurlar (**KB2.2**). Bu sayede öğrenciler arkadaşlık kurma konu-

sunda cesaretlendirilir ve girişimci olmaları desteklenir **(E2.3)**. Kuklalarla, animasyonlarla vb. yapılan uygulamalarda olumlu iletişimi başlatma davranışlarına yer verilir. Sınıf ortamında iş birliğini destekleyen takım çalışmaları yapılır. Bu çalışmalar sırasında öğrenciler arkadaşlık başlatmaya yönelik sözlü ya da sözsüz iletişim kurmayı deneyimler **(SDB2.2, SDB2.1, D4.2)**. Arkadaşlarına yönelik iletişimi sürdürmeyle ilgili öğrenciler, ikili gruplara ayrılarak günlük yaşamla bağlantılı şekilde iletişim kurmayı ve sohbeti sürdürmeyi deneyimler. Basit ve karşılıklı konuşmalara dayalı çalışmalarda öğrenciler sözlü ya da sözsüz iletişim becerilerini geliştirirler **(SDB2.1)**. İletişimi sürdürürken karşıdakinin konuşmasını bekleme, sıra alma çalışmalarıyla sabretme ve bekleme becerileri de desteklenir **(D12.2)**. Arkadaşların sohbet ettiği resimli kartlar, kısa animasyonlar vb. kullanılarak görsellerdeki bireylerin birbirleriyle nasıl iletişim kurduğu üzerinde durulur **(OB4)**. Bu çalışmalar sırasında öğrenciler bir konuşmayı başlatma ve sürdürme gibi temel iletişim adımlarını uygular. Günlük hayatta karşılaşabilecekleri sosyal etkileşimlere benzer durumlar sınıf ortamında canlandırılarak sözlü ya da sözsüz iletişimi sürdürme alışkanlığı kazandırılır **(SDB2.1)**. Öğrencilerin arkadaşlık kurma ve arkadaşlığa yönelik iletişimi sürdürme davranışları kontrol listesi, öz değerlendirme formu, gözlem formu, anekdot kaydı ve öz değerlendirme formuyla değerlendirilebilir.

Öğrencilere ortak ilgi alanlarını tanıma ve paylaşma fırsatları sunulur. Başkalarının duygu, düşünce ve bakış açılarını anlamaları ve bu doğrultuda sosyal etkileşim kurmaları desteklenir **(SDB2.3, D14.1)**. Ortak zevklere sahip öğrencilerle küçük gruplar oluşturarak birlikte resim boyama, müzik dinleme, ritim çalışmaları yapma ya da oyuncaklarla oyun oynama gibi çalışmalar yapılır **(E2.5, D4.1)**. Bu çalışmalar sayesinde öğrencilerin ortak yönlerini keşfetmelerine olanak sağlanır. Öğrencilerin ortak ilgi alanlarını tanıma ve paylaşma davranışları kontrol listesi, gözlem formu, anekdot kaydı ve öz değerlendirme formuyla değerlendirilebilir.

Öğrencilerin grup içinde iş birliği yapmaları ve görev paylaşımı yoluyla çalışmaları birlikte tamamlamaları desteklenir. Sınıf panosunu süsleme, yapboz tamamlama, büyük bir resmi birlikte oluşturma gibi takım çalışmalarında öğrenciler hem ortak bir amaca yönelik çalışma yapar hem de görev bilinci edinirler **(D16.3, SDB2.2, D20.2, D4.1)**. Her öğrenciye farklı bir görev verilerek grup içi dayanışma teşvik edilir. Çalışmalar tamamlandıktan sonra öğrencilerin yaşadıkları deneyimler üzerine konuşmalar yapılarak duygu ve düşüncelerini ifade etmeleri sağlanır **(SDB2.1)**. Basit ve eğlenceli grup oyunları ile takım ruhu desteklenir **(E2.5, D4.4)**. Bu oyunlar sayesinde öğrenciler birlikte hareket etmeyi ve grup içinde uyumlu olmayı deneyimler. Takım çalışmaları ve oyunlar sayesinde öğrencilerin sosyal becerileri gelişir ve birlikte çalışmanın olumlu yönlerini fark etmeleri sağlanır **(E2.5, SDB2.2)**. Öğrencilerin grup içinde iş birliği kurma ve görev paylaşma davranışları kontrol listesi, ölçüt bağımlı ölçme aracı, gözlem formu, anekdot kaydı ve öz değerlendirme formuyla değerlendirilebilir.

BYB3.4.

Öğrencilerin günlük yaşamda karşılaştıkları problemleri tanımlayabilmeleri için aşağıdaki adımları gerçekleştirmeleri desteklenir:

- Karşılaştığı problemi tanımlar.
- Karşılaştığı problemin nedenlerini tanımlar.

Yukarıdaki adımların gerçekleştirilebilmesi için aşağıdaki öğrenme ve öğretme uygulamaları takip edilir:

Öğrencilerden günlük yaşamda karşılaşabileceği iletişim, sosyal kurallara uyma, ayrımcılık, dışlanma, iş birliği ve sorumluluk gibi konulardaki problemleri ve bu problemlerin nedenlerini tanımlamaları beklenir. Problem çözme aşamalarından problemin ve nedenlerinin neler olduğunun söylenmesi, görseller üzerinden gösterilmesi, problem ve nedenlerinin görsellerle eşleştirilmesi üzerine çalışmalar yapılır. Bu amaçla öğrencilere problemleri ve nedenlerini tanımlamalarına olanak verecek içeriğe sahip olan resimli kartlar, kısa videolar vb. sunularak görseller üzerinden konuşmalar yapılır **(OB4)**. Görsellerdeki içeriğe ilişkin problem durumunun olup olmadığı, problemin ne olduğu, nedenlerinin neler olduğuyla ilgili sorular so-

rulur. Öğrencilerin karşılaştıkları problemleri tanımlamaları, gözlem formu, kontrol listeleri ve ölçüt bağımlı ölçme araçları kullanılarak değerlendirilebilir.

Öğrencilerle problem durumu ve nedenlerini söylemelerine olanak verecek canlandırmalar yapılır. Bu canlandırmalarda öğrencilere bir problem olup olmadığı, problemin nedenlerinin neler olabileceği üzerine eleştirel bakmaları sağlanır. Öğrencilerin bireysel özellikleriyle grubun özellikleri dikkate alınarak farklı problem durumlarına ilişkin (oyuncağı ya da materyali paylaşamama, konuşma sırasında araya girmek vb.) canlandırmalar çeşitlendirilir. Öğrencilere günlük rutini içerisinde karşılaşılabileceği basit problem durumları hakkında sorular yöneltilir. Öğrencilerin cevapları dinlendikten sonra yaşadıkları bu sorunları rol oynama, canlandırma gibi yollarla sözlü ya da sözsüz ifade etmeleri, çözüm yollarını canlandırarak denemeleri ya da görsel kartlar yardımıyla doğru-yanlış durumları ayırt etmeleri sağlanır **(SDB2.1)**. Öğrencilerin karşılaştıkları problemlerin nedenleri tanımlamaları, gözlem formu, kontrol listeleri ve ölçüt bağımlı ölçme araçları kullanılarak değerlendirilebilir.

BYB3.5.

Öğrencilerin günlük yaşamda karşılaştıkları problemlere yönelik alternatif çözüm yolları bulabilmeleri için aşağıdaki adımları gerçekleştirmeleri desteklenir:

- Karşılaştığı probleme yönelik çözüm yolları bulur.
- Karşılaştığı probleme yönelik bulduğu çözüm yollarını uygular.

Yukarıdaki adımların gerçekleştirilebilmesi için aşağıdaki öğrenme ve öğretme uygulamaları takip edilir:

Öğrencilerden günlük yaşamlarında karşılaştıkları iletişim, sosyal kurallara uyma, ayrımcılık, dışlanma, iş birliği ve sorumluluk gibi konulardaki problemlere yönelik çözüm yollarını bulmaları ve çözüm yollarını uygulamaları beklenir **(KB3.2, SDB3.3, D10.3)**. Bu amaç doğrultusunda öğrencilere probleme ilişkin çözüm yollarını bulabilmelerine olanak verecek içeriğe sahip resimli kartlar, kısa videolar vb. sunularak bu görsellerdeki problemlere yönelik çözüm yollarının neler olduğu üzerine konuşmalar yapılır **(OB4)**. Öğrencilerin karşılaştıkları problemlerin çözüm yollarını bulma davranışı, gözlem formu, kontrol listeleri, öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

Problemlere yönelik çözüm yollarını uygulamalarına imkân sağlayacak canlandırmalar yapılır. Bu problemler sınıf içinde karşılaşılan oyuncağın kırılması, çantanın açılmaması, kalemin kaybolması, öğrencinin susması gibi basit problemler üzerinden çalışılmalıdır. Bu canlandırmalarda öğrencilere yaşanan probleme ilişkin çözümün neler olduğu, problemi çözmek için kendisinin neler yapabileceği sorulur ve problemi çözmesi istenir **(D12.1)**. Öğrencilerin problem ve çözümüne yönelik duygu ve düşüncelerini sözlü ve sözsüz ifade etmeleri sağlanır **(SDB2.1)**. Öğrencilerin problemlere ilişkin çözüm yollarını uygulamaları süreçleri, kontrol listeleri, beceri analizi kayıt formu, öz değerlendirme formu ve ölçüt bağımlı ölçme araçları kullanılarak değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

İçerik düzeyinde farklılaştırma, öğrencilerin kendilerini tanıtmaya, iletişimi sürdürme ya da arkadaşlık başlatma gibi davranışları hangi düzeyde gerçekleştirebildiklerine göre esnek şekilde yapılandırılır. Bazı öğrenciler yalnızca isimlerini söyleme ya da mimiklerle tepki verme düzeyindeyken bazıları daha ayrıntılı ifadelerle iletişimlerini sürdürebilir. Problem çözmeye yönelik içerikler, öğrencinin doğrudan yaşadığı durumlara uyarlanarak basitleştirilebilir ya da karmaşık sosyal hikâyelere dayalı olarak genişletilebilir. Ayrıca grup çalışmaları, ikili diyaloglar ve görsel-işitsel materyallerle içerik zenginleştirilerek öğrencilerin çoklu öğrenme biçimlerine hitap edilmesi sağlanır.

Süreç farklılaştırmaları, öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına ve öğrenme tarzlarına uygun olarak yapılandırılır. İletişim kurma sürecinde bazı öğrenciler için modelleme ve fiziksel yardım gerekebilirken bazıları sözel ipuçlarıyla süreci sürdürebilir. Hoşlanmadığı durumlara uygun tepki verme ya da geri bildirimlere yanıt verme süreçlerinde öğretmen gerektiğinde yapılandırılmış canlandırma rehberlik sunar. Problem tanımlama ve çözüm bulma çalışmaları bireysel katılımı yürütülebileceği gibi grup içinde etkileşim temelli olarak da uygulanabilir. Bu süreçte öğrencilerin farklı hızlarda ilerlemeleri desteklenir.

Ürün farklılaştırması, öğrencilerin öğrendiklerini ifade etme biçimlerine göre çeşitlendirilir. Bazı öğrenciler kendilerini tanıtırken kısa bir ses kaydı, çizim ya da fotoğraf panosu hazırlarken, bazıları küçük bir grup sunumu ya da video çekimi yapabilir. Problem çözme süreci sonunda öğrenciler çözüm önerilerini sözel olarak açıklayabileceği gibi görsel kartlarla sıralayabilir ya da bir hikâye kurgusu içinde ifade edebilir. Grup çalışmaları sonucunda oluşturulan ürünler yazılı, sözlü, görsel ya da uygulamalı biçimde sunularak her öğrencinin katkı düzeyi göz önünde bulundurulur.

Öğrenme ortamı düzenlemeleri, sosyal etkileşimi ve güvenli iletişimi destekleyecek biçimde esnek ve yapılandırılmış şekilde tasarlanır. Sınıfta duyguların tanımlanabileceği görsel tablolar, kendini tanıtmaya köşeleri, grup içi etkileşimi artıracak oturma düzenleri ve oyun alanları oluşturulur. Problem çözme çalışmalarına uygun olarak senaryo kartları, kuklalar, duygusal durumları yansıtan materyaller gibi araçlar ortamda hazır bulundurulur (öğrencinin aktif katılımını destekleyecek görsel ipuçları, destekleyici afişler ve dönüşümlü konuşma uygulamalarına uygun materyaller vb.).

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. TEMA: GÜVENDE KAL, ÖZGÜR OL

Bu temada; öğrencilerin kişilerle güvenli iletişim kurabilmeleri, tehlikeli durumlara yönelik önlem alabilmeleri, acil durumlara uygun hareket edebilmeleri, teknolojik iletişim araçlarını fiziksel sağlığını koruyacak ve güvenli bir biçimde kullanabilmeleri amaçlanmaktadır.

ALAN BECERİLERİ

-

KAVRAMSAL BECERİLER

KB1. Temel Beceriler

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E2.1 Empati, E2.2. Sorumluluk, E2.5. Oyunseverlik, E3.9 Şüphe Duyma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.1. İletişim, SDB3.1. Uyum

Değerler

D3. Çalışkanlık, D5. Duyarlılık, D8. Mahremiyet, D13. Sağlıklı Yaşam, D15. Sevgi, D16.Sorumluluk, D17. Tasarruf

Okuryazarlık Becerileri

OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Hayat Bilgisi ve Günlük Yaşam Becerileri, Sağlıklı Yaşam ve Güvenlik Becerileri

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.7. Karşılaştırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- BYB4.1.** Kişilerle güvenli iletişim kurabilme
BYB4.2. Tehlikeli durumlara yönelik önlem alabilme
BYB4.3. Acil durumlara uygun hareket edebilme
BYB4.4. Teknolojik iletişim araçlarını fiziksel sağlığını koruyacak şekilde kullanabilme
BYB4.5. Teknolojik iletişim araçlarını güvenli bir biçimde kullanabilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Güvenli İletişim
 Tehlikeli ve Acil Durumlar
 Teknolojik İletişim Araçları
 E-Güvenlik Önlemleri

Anahtar Kavramlar

güvenli teknoloji kullanımı, tehlikeli durumlar, acil durumlar, dijital ortamlar, dijital araçlar, e-güvenlik, çevrim içi uygulamalar

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temada yer alan öğrenme çıktıları; kontrol listesi, bireysel değerlendirme çizelgesi, ölçüt bağımlı ölçme aracı, gözlem formu, anekdot kaydı, öz değerlendirme formu, beceri analizi veri kayıt formu, acil durumlarda uygun davranmaya yönelik performans görevi ve bütüncül dereceli puanlama anahtarı gibi araçlar kullanılarak değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin ortam ve kişilere uygun iletişim kurabildikleri, ani durumlarda duygu, düşünce ve davranışlarını kontrol edebildikleri, günlük yaşamda bir durum hakkında iletişimi sürdürrebildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin farklı ortamlarda kişilere uygun iletişim kurmalarına yönelik çeşitli canlandırmalar yapılır. Acil durum senaryolarının olduğu görseller vb. sunularak görsellerdeki acil durumda neler yapılması gerektiğini belirtmeleri istenebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerin tanımadıkları kişilerle iletişim kurduklarında yaşadıkları sorunlarla ilgili konuşmaları sağlanabilir. Günlük yaşamda yaralanmaya sebep olan herhangi bir olay veya durumla karşılaşp karşılaşmadıkları sorulabilir, acil durumlar hakkında görseller sunularak konu hakkında konuşmaları desteklenebilir. İletişim süreçlerinde sözlü ve sözsüz iletişimin yanında teknolojik araçlarla nasıl iletişim kurulduğuna ilişkin sorular yöneltilebilir.

Öğrenme - Öğretme Uygulamaları

BYB4.1.

Öğrencilerin kişilerle güvenli iletişim kurabilmeleri için aşağıdaki adımları rehber eşliğinde veya kontrollü olarak gerçekleştirmeleri desteklenir:

- Tanıdığı ve tanımadığı kişileri ayırt eder.
- Tanımadığı kişilerle iletişimde güvenli davranış sergiler.
- Kendini koruması gereken durumları ayırt eder.
- İstemediği durum ve şartları reddeder.
- Uygun olmayan dokunmalardan kaçınacak davranışlar sergiler.

Yukarıdaki adımların gerçekleştirilebilmesi için aşağıdaki öğrenme ve öğretme uygulamaları takip edilir:

Öğrencinin tanıdığı bireylerle (çocuğun yakın çevresinde yer alan tanıdığı kişiler) tanımadığı bireyleri (yabancı kişiler) temsil eden resimli kartlar, kuklalar ya da sembol kartlar öğrenciye sunulur.

Öğrencilerden sunulan resimli kartlar, kuklalar ya da sembol kartlardaki kişileri incelemeleri istenir **(OB4)**. Öğrencilerin etkinliklere aktif katılım göstermesi ve görevlerini yerine getirirken sürece dâhil olması teşvik edilir **(D3.4)**. Resimli kartlar veya görseldeki kişileri tanıyıp tanımadığına yönelik çeşitli sorular yöneltilerek sorulara verdiği sözlü ya da sözsüz cevaplarla tanıdığı ve tanımadığı kişileri ayırt etmeleri istenir **(SDB2.1)**. Öğrencilerin tanıdığı ve tanımadığı kişileri ayırt etmesi kontrol listesi, anekdot kaydı ve gözlem formuyla değerlendirilebilir.

Öğrencilerin tanımadıkları kişilerle karşılaştıklarında nasıl davranılması gerektiğini fark etmeleri için rol oynama, kuklayla canlandırma gibi aktif öğrenmenin sağlanacağı çalışmalar yapılabilir. Bu çalışmalarda tanımadığı kişilerle iletişimde kişisel bilgilerini paylaşmama, konuşurken kişisel mesafesini koruma, bu kişilerin kendisine verebileceği yiyecek, içecek türü şeyleri reddetme, bu kişilerin herhangi bir yere davetini kabul etmeme gibi davranışların örnekleri sunularak öğrencilerin farkındalık kazanmaları sağlanır **(D8.2)**. Öğrencilerin tanımadıkları kişilerle güvenli iletişim kurma becerileri kontrol listesi, anekdot kaydı, öz değerlendirme formu, bireysel değerlendirme çizelgesi ve gözlem formuyla değerlendirilebilir.

Öğrencilere kendisini koruması gereken durumları ayırt etmelerini sağlayacak görseller, videolar, hikâye kartları vb. sunulur ve incelemeleri istenir **(OB4)**. İncelenen görsel materyallerden sonra öğrencilere kendilerini korumaları gereken durumların neler olduğuna ilişkin çeşitli sorular sorulur ve öğrencilerin kendilerini sözlü veya sözsüz şekilde ifade etmeleri sağlanır **(SDB2.1)**. Öğrencilerin tehlike veya acil durumlarda nasıl davranacaklarını anlamaları sağlanarak tehlikeli durumlarla başa çıkma veya afet bilincine sahip olmalarına yönelik farkındalık geliştirmeleri desteklenir **(D5.3)**. Öğrencilerin kendisini koruması gereken durumları ayırt etme becerisi kontrol listesi ve gözlem formuyla değerlendirilebilir.

Öğrencilere istemedikleri bir durumla karşılaştıklarında “Hayır.” demeleri gerektiğini fark etmelerini sağlayacak görseller, videolar, hikâye kartları vb. sunulur. Bu görsellere, videolara ya da hikâye kartlarına ilişkin çeşitli sorular sorularak öğrencilerin istemedikleri durumları ayırt etmeleri sağlanır. Öğrencilerin yardım isteyebileceği güvenli kişiler (anne-baba, öğretmen, polis vb.) ile iletişim kurabilmeleri için resim eşleştirme kartları, kısa videoları inceleme ve basit diyalog kurarak iletişime geçme çalışmaları yapılır **(SDB2.1, OB4)**. Bu süreçte öğrencilerin güvenli kişilerle iletişim kurarken saygılı, anlayışlı ve barışçıl bir tutum sergilemeleri desteklenir **(D15.1)**. Bu kişilerle güvenli iletişim kurma davranışları tekrar edilerek davranışların çeşitlendirilmesi sağlanır. Öğrencilerin istemedikleri durumlarda “Hayır.” deme davranışları, anekdot kaydı, öz değerlendirme formu, bireysel değerlendirme çizelgesi ve gözlem formuyla değerlendirilebilir.

Uygun olmayan dokunmalara karşı farkındalık kazandırmak amacıyla iyi dokunuş ve kötü dokunuş kavramlarına ilişkin görsel materyaller gösterilir. Öğrenciler, izin istenmeden kurulan fiziksel temaslara “Hayır.” deme veya reddetme davranışı gösterme, birisi çok yakına geldiğinde uzaklaşma gibi kişisel alanı koruma örnekleriyle kendi davranışlarını yönetmek üzere yönlendirilir **(D8.4, SDB1.2)**. Bu çalışmalarla mahremiyet bilinci ve güvenli temas sınırları geliştirilir. Sürecin sonunda öğrencilerle birlikte kişisel alanını korumak için yapılması gerekenlerle ilgili çeşitli yönlendirici sorular içeren etkinlikler yapılır; bu etkinliklerde öğrencilerin yeni ve aniden ortaya çıkan durumlarla başa çıkmaları, doğru ve güvenli davranışları kendiliğinden başlatmaları ve sürdürmeleri desteklenir **(SDB3.1)**. Bu sayede öğrencilerin yalnızca doğru tepkileri öğrenmeleri değil, aynı zamanda kendi güvenliklerinden sorumlu olduklarının farkına varmaları sağlanır **(E2.2)**. Öğrencilerin uygun olmayan davranışlar sergilemesi kontrol listesi, anekdot kaydı, öz değerlendirme formu, bireysel değerlendirme çizelgesi ve gözlem formuyla değerlendirilebilir.

BYB4.2.

Öğrencilerin tehlikeli durumlara yönelik önlem alabilmeleri için aşağıdaki adımları rehber eşliğinde veya kontrollü olarak gerçekleştirmesi desteklenir:

- Yaralanmalara sebep olabilecek durumları ve nesneleri ayırt eder.
- Yaralanmalara sebep olabilecek durumlara ve nesnelere karşı alınacak önlemleri açıklar.

Yukarıdaki adımların gerçekleştirilebilmesi için aşağıdaki öğrenme ve öğretme uygulamaları takip edilir:

Öğrencilere çeşitli durum ve nesnelerin yer aldığı görsel kartlar, videolar vb. inceletilerek bu görsel kartlar veya videoların içeriğinde yaralanmalara sebep olabilecek durumların ve nesnelerin yer alıp almadığını belirtmeleri istenir **(OB4)**. Öğrencilerin yaralanmalara sebep olan durumları ayırt etmesi, anekdot kaydı, kontrol listeleri, bireysel değerlendirme çizelgesi ve gözlem formuyla değerlendirilebilir.

Öğrencilere yaralanmalara sebep olabilecek durumlara ve nesnelere karşı alınabilecek önlemleri gösteren kartlar ve videolar sunulur **(OB4)**. Öğrencilerin bu önlemler hakkındaki düşüncelerini ifade etmeleri ve kendi sağlıkları için önlemler almaları sağlanır **(D13.4)**. Öğrencilerin tartışmalara aktif katılım göstermeleri, fikirlerini paylaşmaları ve uygulamalarda görev almaları teşvik edilir **(D3.4)**. Öğrencilerden çevrelerinde yaralanmalara sebep olabilecek durumlara örnekler vermeleri ve bu durumlara karşı hangi önlemleri alabileceklerini, bu durumlarda alabilecekleri sorumlulukları açıklamaları istenir **(E2.2)**. Sınıf içinde yaralanmalara sebep olacak durumlara ilişkin basit senaryolar oluşturulabilir. Örneğin sınıfta zemine biraz su dökülerek öğrencilere bu durumun tehlikeli olup olmadığına, bu durumda neler yapabileceklerine yönelik çeşitli sorular yöneltilir, yaralanmalara sebep olabilecek durumu fark etmeleri ve bu duruma uygun davranmaları sağlanabilir **(SDB1.2)**. Bu etkinlik sırasında öğrencilerin yalnızca günlük kazalara değil, yangın, deprem gibi acil durumlara karşı da farkındalık kazanmaları sağlanabilir **(D5.3)**. Öğrencilerin tehlikeli durumlara karşı uygun önlemleri ifade etme süreçleri, görsel kartlarla yapılan eşleştirme ve açıklama çalışmaları sırasında kontrol listesiyle, gözlem formuyla değerlendirilebilir.

BYB4.3.

Öğrencilerin acil durumlara uygun hareket edebilmeleri için aşağıdaki adımları rehber eşliğinde veya kontrollü olarak gerçekleştirmeleri desteklenir:

- Acil durumlarda ulaşılacak kişilere ve kurumlara ait bilgileri söyler.
- Acil durumlarda uygun davranışları sergiler.

Yukarıdaki adımların gerçekleştirilebilmesi için aşağıdaki öğrenme ve öğretme uygulamaları takip edilir:

Öğrencilere ambulansı, itfaiyeyi, polisi vb. temsil eden görseller, oyuncaklar gösterilir veya ses efektleri kullanılarak dikkatleri çekilir **(E1.1)**. Öğrencilere acil bir durumda yardım istenebilecek kişiler ve kurumlar resimli kartlarla tanıtılır ve incelemeleri istenir **(OB4)**. Tanıtım yapıldıktan sonra acil durumlarda kimin veya hangi kurumun aranacağına ilişkin çeşitli sorular sorulur. Öğrencilere bir hikâye anlatılarak bu hikâyeden acil durumlarda kimlerin aranacağına ilişkin karar vermelerini ve niçin bu kararı verdiklerine ilişkin sözlü veya sözsüz açıklama yapmaları sağlanır **(SDB2.1)**. Öğrencilerin acil durumlarda ulaşılacak kişi ve kurumlara ait bilgileri söyleme davranışı gözlem formu veya kontrol listeleriyle değerlendirilebilir.

Benzer süreç acil durumlarda yapılacak uygun davranışlar içeren hikâyelerle çeşitlendirilir. Bunun için rol oynama çalışmaları yapılarak sınıf içinde acil durumlara ilişkin canlandırmalar yapılabilir **(E2.5)**. Öğrencilerin acil durumlarda uygun davranışlar sergilemesi için performans görevi olarak içine numara kartları, kurum sembolleri, tanıdık kişilerin görselleri vb. olan bir acil durum kutusu hazırlama etkinliği verilebilir. Grup içinde yapılan çalışmalarda öğrencilerin birbirlerinin fikirlerine saygı duymaları, yardımlaşmaları ve iş birliği içinde çözüm üretmeleri teşvik edilir **(D15.4)**. Verilen performans görevi bütüncül dereceli puanlama

anahtarıyla değerlendirilebilir. Öğrencilerin acil durumlara yönelik doğru kişi ve kurumlara başvurma süreçleri, drama çalışmalarındaki tepkileri ve görsel materyallerle yaptığı eşleştirme çalışmaları üzerinden gözlem formu veya kontrol listeleriyle değerlendirilebilir.

BYB4.4.

Öğrencilerin teknolojik iletişim araçlarını fiziksel sağlığını koruyacak şekilde kullanabilmesi için aşağıdaki adımları gerçekleştirmesi desteklenir:

- Teknolojik iletişim araçlarını tanıır.
- Teknolojik iletişim araçlarını fiziksel sağlığına dikkat ederek kullanır.

Yukarıdaki adımların gerçekleştirilebilmesi için aşağıdaki öğrenme ve öğretme uygulamaları takip edilir:

Telefon, tablet ve bilgisayar gibi teknolojik araçlar sınıfa getirilerek öğrencilerin cihazlara dokunmaları ve deneyim kazanmaları sağlanır **(E1.1)**. Eğer fiziksel araçları sınıf ortamına getirmek mümkün değilse resimler veya maketler kullanılarak öğrencilere teknolojik iletişim araçları tanıtılabilir. Teknolojik iletişim araçlarının nasıl kullanıldığını gösteren kısa videolar izletilebilir **(OB4)**. Basitleştirilmiş hikâyeler oluşturularak hikâyeler üzerinden öğrencilere çeşitli sorular sorularak sorulabilir, iletişim araçlarının sesleri kullanılarak araçların tanıtımına yönelik etkinlikler planlanabilir **(OB2)**. Öğrencilerin hikâye anlatımı veya sesli canlandırmalarda aktif görev almaları ve sınıf içi etkinliklerde iş birliğiyle katılım göstermeleri teşvik edilir **(D3.2)**. Öğrencilerin teknolojik iletişim araçlarını tanıması kontrol listesi, anekdot kaydı ve gözlem formuyla değerlendirilebilir.

Öğrencilere teknolojik cihazların fiziksel sağlığa dikkat edilerek kullanımıyla ilgili mesajlar içeren basit videolar ve animasyonlar izletilerek öğrencilerin dikkati çekilir **(E1.1)**. Gerçek resimler ya da çizimler kullanılarak çocuğun bilgisayarı masa başında ve doğru oturuş pozisyonunda kullanması ya da çocuğun tabletine çok yakından bakması gibi teknolojik iletişim araçlarının doğru ve yanlış kullanımları karşılaştırmalı olarak öğrencilere gösterilerek incelenmesi sağlanır **(KB2.7, OB4)**. Fiziksel sağlığı koruyacak uygulamalar vurgulanır, görseller ya da ders araçlarıyla (tahta vb.) doğru davranışlara dikkat çekilir. Teknolojik araçların güvenli kullanımı anlatılırken priz, kablo veya şarj aleti gibi elektrikli ekipmanlarla ilgili güvenlik önlemlerine de değinilir. Teknolojik iletişim araçlarının fiziksel sağlık açısından dikkatli kullanımına yönelik basit ve kuralı cümleler oluşturulabilir ve bu cümleler sınıf panosuna asılabilir. Bu çalışmalarla öğrencilerin teknolojik araçların kullanımında insan sağlığını önemseme bilinci desteklenir **(D13.4)**. Ayrıca şarj süresini dikkatli kullanma, cihazları gereksiz yere açık bırakmama gibi alışkanlıklar üzerinden kaynakları verimli kullanma alışkanlıkları da pekiştirilir **(D17.2)**. Öğrencilerin teknolojik iletişim araçlarını sağlıklı bir biçimde kullanabilme süreçleri; kontrol listesi, beceri analizi veri kayıt formu, anekdot kaydı ve gözlem formuyla değerlendirilebilir.

BYB4.5.

Öğrencilerin teknolojik iletişim araçlarını güvenli bir biçimde kullanabilmesi için aşağıdaki adımları gerçekleştirmesi desteklenir:

- Teknolojik iletişim araçlarının kullanımında alınacak e-güvenlik önlemlerini açıklar.
- Çevrim içi uygulamaları güvenli bir şekilde kullanır.

Yukarıdaki adımların gerçekleştirilebilmesi için aşağıdaki öğrenme ve öğretme uygulamaları takip edilir:

Teknolojik iletişim araçlarının kullanımında e-güvenlik önlemlerinin alınmasıyla ilgili olarak basit ve kısa hikâyeler oluşturulur ya da hazır hikâyelerden yararlanılır. Bu hikâyelerde teknolojik iletişim araçlarının kullanımında e-güvenlik önlemlerinin alınmadığı durumlara, bu durumların yol açtığı olumsuz sonuçlara ve bilinçli kullanımda dikkat edilmesi gereken hususlara yer verilir. Öğrencilerin dijital ortamlarda kendi güvenliklerinden sorumlu olduklarını fark etmeleri sağlanarak sorumluluk bilinci desteklenir **(D16.1)**. Çevrim içi uygulamalarda

güvenlik açısından sorun yaratacak bağlantılar görüldüğünde şüphe duyması ve nasıl bir yol izlenmesi gerektiğiyle ilgili konuşmalar yapılır, kırmızı ve yeşil renklerle güvenli ve riskli davranışlar kodlanarak görseller sunulur (**E3.9**). Basit ve kısa animasyon videolar öğrencilere izletilerek üzerine konuşulabilir (**SDB2.1, OB4**). Öğrencilere çeşitli görseller gösterilir. Öğrencilerden kendilerini görseldeki karakterin yerine koyup güvenli ve güvenli olmayan davranışları ayırt etmeleri ve üzerine konuşmaları sağlanır (**E2.1, KB2.7**). Öğrencilerin teknolojik iletişim araçları kullanmalarında e-güvenlik önlemlerini ifade etme süreçleri kontrol listesi, gözlem formu, anekdot kaydı, öz değerlendirme formuyla değerlendirilebilir.

Öğrencilere çevrim içi uygulamalarda karşılaşabilecekleri durumlar hakkında ne yapmaları gerektiği açıklanır. Kişisel bilgilerin gizliliğini koruma ve sosyal ilişkilerde kişisel alanlara saygı duyma konularında farkındalık kazandırılır (**D8.2**). Öğrencilerin çevrim içi iletişimde empati kurmaları, saygılı ve nazik dil kullanmaları teşvik edilir (**D15.1**). Çevrim içi uygulamaların güvenilir kullanımına dair görseller ve kısa videolar izletilir ve yorumlamaları istenir, bu materyaller üzerinden sohbet edilerek farkındalıkları artırılır (**OB4**). Konuya uygun örnek senaryolar hazırlanarak öğrencilerle canlandırmalar yapılabilir. Canlandırmalarda öğrencilerin e-güvenlik önlemlerini (yabancı istekleri reddetme, kişisel verileri paylaşmama vb.) almaları istenebilir (**D8.4**). Bu çalışmalar sırasında öğrencilerin duygu ve düşüncelerini ifade etmelerine fırsat verilir (**SDB2.1**). Öğrencilerin çevrim içi uygulamaları güvenli şekilde kullanmaları kontrol listesi, ölçüt bağımlı ölçme aracı, gözlem formu, anekdot kaydı, öz değerlendirme formu ve beceri analizi kayıt formuyla değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

İçerik düzeyinde farklılaştırmalar, öğrencilerin gelişim düzeylerine göre tanıdığı ve tanımadığı kişileri ayırt etme, güvenli davranışları fark etme, teknolojiyle ilgili doğru-yanlış kullanımları kavrama gibi başlıklarda sunulmaktadır. Bazı öğrenciler sadece kişiler ya da cihazlarla ilgili görselleri tanıma düzeyinde çalışırken bazıları kısa açıklamalar yapabilir veya canlandırmalarla örneklendirme yapabilir. Özellikle dijital araçların tanıtımı ve e-güvenlik içerikleri, öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyine göre görsel materyaller, sesler, hikâyeler ya da karşılaştırmalı örneklerle farklılaştırılmaktadır.

Süreç farklılaştırması kapsamında öğrencilerin destek ihtiyaçlarına göre öğretim adımları yapılandırılır. Bazı öğrenciler rol yapma ve modellemeye ihtiyaç duyarken bazıları yönergeleri daha bağımsız takip edebilir. Güvenli iletişimde "hayır deme becerisi", rehberlik ve pekiştirme yoluyla basamaklandırılırken e-güvenlikte uygun olmayan mesajlara karşı tepki verme davranışları kısa videolar, drama etkinlikleri ve karşılıklı konuşmalarla desteklenir. Öğrencilerin problem durumlarına verdikleri tepkiler, yapılandırılmış öğrenme süreçlerinde sabırla gözlenir ve olumlu sosyal davranışlar desteklenir.

Ürün farklılaştırmaları, öğrencilerin öğrendiklerini kendi tercih ettikleri ifade biçimiyle yansıtabilmelerine imkân sağlar. Bazı öğrenciler doğru kurumu veya kişiyi işaret ederek bilgi verirken, bazıları bu bilgiyi kısa cümlelerle ya da çizimlerle aktarabilir. Fotoğraf ya da video aracılığıyla yapılan çalışmalarda öğrencilerin süreç sonunda hazırladıkları ürünler panolarda sergilenebilir veya dijital ortamda paylaşılabilir. Ayrıca acil durum kutusu oluşturma, e-güvenlik afişi hazırlama gibi görevler, bireysel ya da grup çalışması şeklinde farklılaştırılabilir.

Öğrenme ortamı ise güvenli iletişim kurmayı destekleyen, görsel araçlarla zenginleştirilmiş, fiziksel olarak rahat ve etkileşime açık bir biçimde düzenlenir. Teknoloji köşeleri, kukla alanları, mahremiyet eğitimine uygun alanlar ya da duygularla ilgili panolar kullanılarak öğrencinin farkındalık düzeyine uygun uyaranlarla çevrilmesi sağlanır. Bu ortamda her öğrenci kendi hızında, rehberlik olarak ve aktif katılım göstererek gelişim fırsatı bulur.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

5.TEMA: BİLİNÇLİ ALIŞVERİŞ

Bu temada, öğrencilerin ihtiyaçlarına göre bilinçli ve güvenli alışveriş yapabilmeleri amaçlanmaktadır.

ALAN BECERİLERİ

-

KAVRAMSAL BECERİLER

KB1. Temel Beceriler

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E2.5. Oyunseverlik, E3.7. Sistematiçlik

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme)

Değerler

D5.Duyarlılık, D13.Sağlıklı Yaşam, D16.Sorumluluk, D17.Tasarruf, D20.Yardımlaşma

Okuryazarlık Becerileri

OB3. Finansal Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Matematik, Hayat Bilgisi ve Günlük Yaşam Becerileri

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.10. Çıkarım Yapma, KB3.1. Karar Verme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

BYB5.1. İhtiyaçlarına göre alışveriş yapabilme

BYB5.2. Güvenli alışveriş yapabilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Alışveriş Yapma

Anahtar Kavramlar

Para, alışveriş, tasarruf, son kullanma tarihi

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temada yer alan öğrenme çıktıları; kontrol listesi, gözlem formu, kumbara yapmaya yönelik performans görevi, beceri analizi kayıt formu, bütüncül dereceli puanlama anahtarı ve anekdot kaydı gibi araçlar kullanılarak değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Günlük yaşamda öğrencilerin alışveriş deneyiminin olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerden günlük yaşamda yaşadıkları alışveriş deneyimlerini anlatmaları istenebilir. Günlük yaşamda alışveriş yaparken dikkat ettikleri konular (örneğin ambalaj kontrolü gibi) hakkında konuşulabilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerin market, bakkal ya da okul kantini gibi ortamlarda yapılabilecek etkinliklere ilişkin önceki deneyimlerini paylaşmaları teşvik edilebilir.

Öğrenme - Öğretme Uygulamaları

BYB5.1.

Öğrencilerin ihtiyaçlarına göre alışveriş yapabilmeleri için aşağıdaki adımları gerçekleştir-meleri desteklenir:

- Parayı kullanır.
- Bütçesine göre alışveriş yapar.
- İhtiyaç listesi kullanarak alışveriş yapar.
- Harçlığından/alışverişten kalan parasından tasarruf yapar.

Yukarıdaki adımların gerçekleştirilebilmesi için aşağıdaki öğrenme ve öğretme uygulamaları takip edilir:

Dersin başında öğrencilere market, manav, AVM, oyuncakçı gibi yerlerde alışveriş yapan insanlar ve farklı alışveriş senaryoları içeren görseller, alışveriş fişleri, fiyat etiketleri ve oyuncak paralar sunularak öğrencilerin dikkatleri çekilir. Öğrencilerin görseller vb. materyalleri inceleyerek merak duygularının harekete geçirilmesi sağlanır (**E1.1, OB4**). Öğrencilere madeni ve kâğıt paralar gösterilerek farklı para tutarlarıyla alışveriş içeren oyunlar oynanabilir (**E2.5**). Para öğretiminde para görselleri ile eşleştirme yapılabilir, alınacak ürün ile para ilişkisini kurmak üzere sembol para kartları ile çalışılabilir. Bütçeye göre alışveriş yapma için rol yapma, drama vb. çalışmalar ile öğrencilerin müşteri, kasiyer vb. roller üstlenmesi sağlanarak öğrencilere alışveriş yapma ve para üstü hesaplama pratiği yaptırılır. Eğer varsa okul kantini gibi okul çevresindeki hizmet sunan yakın yerlerde öğrencilerle parayı kullanma ve bilinçli harcama yapmaları için sorumluluk verilerek yaşantılar oluşturulur (**OB3, D16.3**). Öğrencilerin parayı kullanma ve bütçesine göre alışveriş yapma becerisi beceri analizi kayıt formu, anekdot kaydı, gözlem formu ve kontrol listesiyle değerlendirilebilir. Öğrencilere bir alışverişte ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik hedefler doğrultusunda çeşitli sorular yöneltilir (**SDB1.2**). Bununla ilgili çeşitli materyallerden (renkte kâğıtlar, kartonlar, kalemler vb.) yararlanılarak öğrencilerin kendi ihtiyaç listelerini hazırlamaları sağlanır.

Hazırlanan ihtiyaç listeleri üzerinden bütçe olanaklarına uygun seçimler yapmaları ve kaynakları verimli kullanmaya yönelik farkındalık geliştirmeleri teşvik edilir. Bu süreçte, öğrencilerin gereksinimlerini ayırt etmeleri ve bütçeyle uyumlu alışveriş planlamaları amaçlanır **(OB3)**. Verilen paranın yetip yetmediğine ilişkin ayırt etme etkinlikleri planlanabilir. Öğrencilerin ihtiyacına göre alışveriş yapma becerisi beceri analizi kayıt formu, anekdot kaydı, gözlem formu ve kontrol listesiyle değerlendirilebilir.

Öğrencilerle yapılan canlandırma çalışmaları, market oyunları vb. uygulamalardan sonra kalan paranın nasıl kullanılabileceği, ihtiyaç dışı harcamalardan kaçınma ve parayı verimli kullanma gibi konular üzerine yönlendirmeler yapılır. Bu süreçte öğrencilerin tasarruf yapmanın ilkelerini kavramaları ve kaynaklarını planlı biçimde kullanmaya yönelik farkındalık kazanmaları amaçlanır **(OB3)**. Ortak bir sınıf kumbarası uygulaması yoluyla öğrencilerin paylaşma, biriktirme ve sahip olduklarını anlamlandırma becerilerinin gelişimi desteklenir **(D17.3)**. Sınıfta kumbaraya para atma etkinlikleri düzenli olarak tekrar edilebilir. Bu süreçte günlük çizelgeler oluşturularak öğrencilerin kumbaralara attıkları para tutarlarının düzenli olarak kaydedilmesi ve sürecin planlı biçimde izlenmesi sağlanır. Böylece öğrencilerin birikim davranışlarını takip etme, düzenli olma ve belirli bir yöntem doğrultusunda hareket etme becerilerinin gelişimi desteklenir **(E3.7)**. Ayrıca sınıf kumbarasında biriken tutar ile ihtiyaç sahibi kişilere yardım etme konusunda senaryo oluşturularak yardımlaşma becerilerinin gelişimi desteklenir **(D5.1, D20.3)**. Öğrencilerin tasarruf bilincini geliştirmek için kendi kumbaralarını yapma performans görevi verilebilir **(D17.1)**. Verilen performans görevi bütüncül dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir. Öğrencilerin tasarruf yapma çalışmaları beceri analizi kayıt formu, anekdot kaydı, gözlem formu ve kontrol listesiyle değerlendirilebilir.

BYB5.2.

Öğrencilerin güvenli alışveriş yapabilmesi için aşağıdaki adımları gerçekleştirmeleri desteklenir:

- Ürünlerin ambalajlarını kontrol ederek alışveriş yapar.
- Ürünlerin son kullanma tarihlerini kontrol ederek alışveriş yapar.

Yukarıdaki adımların gerçekleştirilebilmesi için aşağıdaki öğrenme ve öğretme uygulamaları takip edilir:

Öğrencilerin ürün ambalajlarını tanımaları ve bozulmuş ya da hasarlı ambalajlara karşı farkındalık geliştirmeleri amaçlanır. Gerçek nesneler ya da görseller üzerinden yapılan incelemelerle öğrencilerin ambalaj bütünlüğünü değerlendirme ve güvenli ürünleri ayırt etme becerilerinin desteklenmesi hedeflenir. Bozulmuş ve taze ürünlere ilişkin görseller üzerine eşleme ve ayırt etme çalışmaları yapılabilir. Bu süreçte, ürün seçimiyle ilgili karar verme becerileri geliştirilmeye çalışılır ve öğrencilerin alışveriş ortamlarına yönelik davranış örüntüleri yapılandırılır **(KB3.1)**. Oyun temelli uygulamalar yoluyla öğrencilerin ambalaj bütünlüğünü değerlendirme ve uygun ürünleri ayırt etme becerilerinin gelişimi desteklenir **(E2.5)**. Öğrencilerin ürün etiketlerini ve son kullanma tarihlerini incelemeleri teşvik edilir **(D13.1)**. Farklı tarihlere sahip ürünler üzerinden yapılan karşılaştırmalarla öğrencilerin ürün tazeliği ve güvenliği konusunda çıkarımlar yapmaları desteklenir **(KB2.10)**. Görsel materyaller ve kontrol adımları yoluyla, öğrencilerin uygun ürünleri ayırt etme, değerlendirme ve bilinçli tüketici davranışlarını yapılandırmaları amaçlanır **(D17.1)**. Öğrencilerin ürünlerin ambalajını ve son kullanma tarihini kontrol etmesi anekdot kaydı, gözlem formu, kontrol listesiyle değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

İçerik düzeyinde farklılaştırma, öğrencilerin parayı tanıma ve kullanma düzeylerine göre yapılandırılır. Bazı öğrenciler yalnızca madeni parayla ödeme yapma becerisi üzerinde çalışırken bazıları farklı tutarları kıyaslama ve bütçesi doğrultusunda alışveriş yapma gibi daha üst düzey içeriklerle çalışabilir. İhtiyaç listesi oluşturma etkinliklerinde öğrencinin ifadesine uygun olarak sözel, görsel ya da çizim destekli içerikler sunulur. Güvenli alışveriş teması altında ürün ambalajları ve son kullanma tarihleri, bazı öğrenciler için yalnızca ayırt etme düzeyinde ele alınırken bazıları için karşılaştırma ve gerekçe belirtme içeren etkinliklerle derinleştirilir.

Süreç farklılaştırmaları, öğrencilerin destek ihtiyaçlarına göre planlanır. Alışveriş oyunları, drama ve rol oynama etkinlikleri bazı öğrenciler için öğretmen eşliğinde bire bir yürütülürken, bazıları küçük grup içinde daha bağımsız çalışabilir. Öğrencilerin kendi ihtiyaç listelerini hazırlama süreçleri sırasında gerektiğinde sözel yönlendirmeler, görsel destekler veya fiziksel yardım sağlanır. Ürünlerin son kullanma tarihlerini kontrol etme becerisi, adım adım rehberlikle yürütülen süreçlerle öğretilir ya da öğrencilerden kendi başlarına karşılaştırma yapmaları istenebilir.

Ürün farklılaştırması yoluyla öğrencilerin alışveriş ve tüketim davranışlarını ifade etme biçimleri çeşitlendirilir. Bazı öğrenciler alışveriş listelerini resimle, bazıları yazıyla ya da kart eşleştirme yoluyla ifade eder. Tasarruf konusunda bazı öğrencilerde bireysel kumbara tasarımıyla bazı öğrencilerde grup kumbarasına düzenli katkı sunarak gösterilebilir. Ürün değerlendirme süreçleri, poster hazırlama, afiş çalışması ya da kısa hikâye oluşturma gibi öğrenci tercihlerine göre değişebilir.

Öğrenme ortamı düzenlemeleri, alışveriş ve tüketim davranışlarının doğal bağlamlar içinde öğrenilmesini destekleyecek biçimde yapılandırılır. Sınıf içinde market köşesi, etiketli ürün panosu, bütçe planlama köşesi gibi tematik alanlar oluşturularak öğrencilerin gözlem yapmaları, uygulama gerçekleştirmeleri ve öğrendiklerini deneyimlemeleri sağlanır. Bu ortamlarda öğrencilerin güvenliğini, etkileşimlerini ve katılımlarını destekleyecek görsel-işitsel araçlar kullanılır.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

6. TEMA: DEĞERLERİMİZ

Bu temada; öğrencilerin belirli gün ve haftalarla ilgili etkinliklere katılabilmeleri ve Atatürk'ü tanıyabilmeleri amaçlanmaktadır.

ALAN BECERİLERİ

-

KAVRAMSAL BECERİLER

KB1. Temel Beceriler

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E2.1. Empati, E2.5. Oyunseverlik

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB2.3. Sosyal Farkındalık

Değerler

D3. Çalışkanlık, D11. Özgürlük, D12. Sabır, D15. Sevgi, D17. Tasarruf, D19. Vatanseverlik, D14. Saygı

Okuryazarlık Becerileri

OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB6. Vatandaşlık Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Hayat Bilgisi ve Günlük Yaşam Becerileri, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Müzik, Görsel Sanatlar

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.7. Karşılaştırma, KB2.10. Çıkarım Yapma, KB2.14. Yorumlama

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

BYB 6.1. Belirli gün ve haftalar ile ilgili etkinliklere katılabilmek
BYB 6.2. Atatürk'ü tanıyabilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Millî Bayramlar
 Dinî Bayramlar
 Özel Günler
 Atatürk'ü Tanıma

Anahtar Kavramlar

Atatürk, bayram, özel günler, millî ve manevî değerler

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temada yer alan öğrenme çıktıları; beceri analizi kayıt formu, gözlem formu ve kontrol listesi gibi araçlar kullanılarak değerlendirilebilir. Özel günler (anneler günü, babalar günü vb.) için basit hediyeler hazırlamaya yönelik performans görevi verilebilir. Hazırlanan ürünler bütüncül dereceleme puanlama anahtarıyla değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin teknolojik araçlardan millî, dinî bayramlar ve özel günler ile ilgili görsel veya işitsel bir deneyiminin olduğu kabul edilmektedir. Atatürk portresini çeşitli ortamlarda gördükleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere millî, dinî bayramlar ve özel günler ile ilgili görseller sunulabilir. Bu görsellerin hangi güne ait olduğu konusunda görüşler alınabilir. Okulda ve okul dışı ortamlarda Atatürk portresini nerelerde gördükleri sorulabilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerin millî, dinî ve özel günlere ilişkin farkındalık geliştirmeleri amacıyla bu günlere ait rutinleri, mekânsal düzenlemeleri ve görsel öğeleri tanımaları; bu unsurların anlamları üzerine düşünceleri teşvik edilebilir. Okul ve çevresindeki simgesel öğeler (Atatürk portresi, bayrak gibi) aracılığıyla öğrencilerin sosyal ve kültürel değerlere yönelik duyarlılık geliştirmeleri desteklenebilir.

Öğrenme - Öğretme Uygulamaları

BYB6.1.

Öğrencilerin belirli gün ve haftalar ile ilgili etkinliklere katılabilmeleri için aşağıdaki adımları gerçekleştirmeleri desteklenir:

- Millî bayramlara ilişkin etkinliklere katılır.
- Dinî bayramlarda geleneklere uygun davranır.
- Özel günlere ilişkin etkinliklere katılır.

Yukarıdaki adımların gerçekleştirilebilmesi için aşağıdaki öğrenme ve öğretme uygulamaları takip edilir:

Sınıf ortamında millî bayramlara özgü görsel düzenlemeler yapılarak öğrencilerin dikkatleri sembollere yönlendirilir. Öğrencilerin bu sembolleri gözlemlemeleri, ne anlama geldiklerine ilişkin düşünceleri ve millî bayramlara dair meraklarının harekete geçmesi desteklenir **(E1.1)**. Bu kapsamda öğrencilerin millî bayramlara yönelik farkındalıkları oluşturulur. Ayrıca çeşitli materyallerle süreç desteklenir. Bunun yanında öğrencilere millî bayramlara ilişkin videolar, kısa animasyonlar vb. izletilir. Bu videolarda millî bayramların hangilerinin ne için, ne zaman ve ne şekilde kutlandığına ilişkin çeşitli sorular sorularak öğrencilerin millî bayramlara ilişkin kültürel kavramları tanımaları sağlanır **(OB5, D14.3)**.

Millî bayramların tarihsel anlamı vurgulanarak öğrencilerin millî kimlik bilinci edinmeleri sağlanır. Millî semboller ve bağımsızlık kavramları üzerinden öğrencilerin ülkesine karşı görev bilincini geliştirmeleri sağlanır **(D11.2)**. Öğrencilerin millî bayramlarda yapılan törenlerde hangi davranışlara dikkat etmesine ilişkin farkındalığını ve katılımını desteklemek amacıyla duygusal hassasiyetler gözetilerek hazır ol duruşu, alkışlama, sırayla bayrak sallama gibi temel tören davranışları modellenip bu davranışların öğrenciler tarafından tekrarlanması istenir. Öğrencilerin millî sembollerini tanımaları ve bu sembolere ilişkin duygusal bağ geliştirmeleri teşvik edilir. Bayrak gibi sembollerin kendileri için taşıdığı anlamı ifade etmeleri, sınıf ortamında bu sembollerini paylaşmaları ve ortak değer duygusunu yaşamaları desteklenir **(D19.1, D19.2)**. Bu süreçte öğrencilerin görevlerini anlama, yerine getirme ve sözlü olarak ifade etme düzeyleri beceri analizi veri kayıt formu, kontrol listesi ve gözlem formuyla değerlendirilebilir.

Benzer süreç geleneklere uygun olarak dinî bayramların ve özel günlerin kutlanması için de uygulanır. Öğrencilerin dinî bayramlara ve özel günlere ilişkin toplumsal ritüelleri tanımaları ve bu günlerde yaşananlara yönelik farkındalık geliştirmeleri desteklenir. tkinliklerde sırayla katılım, sırasını bekleme ve görev paylaşımı süreçlerinde sabırlı olmaları teşvik edilir **(D12.3)**. Basit görsel hikâye dizileri ve günlük yaşantıdan alınmış temsili olaylar vb. aracılığıyla öğrencilerin bayram günlerine özgü davranışları sıralamaları, anlamlandırmaları ve başkalarının duygularına yönelik uygun sosyal tepkiler geliştirmeleri teşvik edilir **(OB4, SDB2.3, E2.1)**. Alternatif olarak sözel ifade güçlüğü yaşayan öğrenciler için resimli kartlarla eşleştirme yapılması sağlanabilir. Bu uygulama diğer dinî bayramlar için de yapılabileceği gibi özel günler için de yapılabilir. Bu süreçte öğrencilerin görevlerini anlama, yerine getirme ve sözlü olarak ifade etme düzeyleri beceri analizi veri kayıt formu, kontrol listesi ve gözlem formuyla değerlendirilebilir.

Öğrencilerin yıl içindeki özel günleri tanımaları ve bu günlerle ilgili temel kavramları farklı materyaller üzerinden ilişkilendirmeleri desteklenir. Zamanı algılama becerilerinin gelişmesi amacıyla, öğrencilerin özel günleri görsel takvim üzerinde takip etmeleri, yaklaşan günlere ait görselleri yorumlamaları ve bu günlerin anlamı üzerine düşünmeleri teşvik edilir **(KB2.14, OB4, D14.3)**. Özel günler (anneler günü, babalar günü vb.) için basit hediyeler hazırlamaya yönelik (anneler günü için kartondan çiçek buketi hazırlama vb.) performans görevi verilebilir. Özel gün etkinliklerinde kullanılan materyallerin geri dönüştürülmüş veya çevre dostu malzemelerden seçilmesiyle kaynakların verimli kullanılması sağlanır **(D17.3)**. Hazırlanan ürünler bütüncül dereceleme puanlama anahtarıyla değerlendirilebilir. Bu süreçte öğrencilerin görevlerini anlama, yerine getirme ve sözlü olarak ifade etme düzeyleri beceri analizi veri kayıt formu, kontrol listesi ve gözlem formuyla değerlendirilebilir.

BYB6.2.

Öğrencilerin Atatürk'ün toplumsal yaşamı etkileyen en az üç çalışmasını söyleyebilmeleri için aşağıdaki adımları gerçekleştirmeleri desteklenir:

- Atatürk'ü tanır.
- Atatürk'ün toplumsal yaşamı etkileyen en az üç çalışmasını söyler.

Yukarıdaki adımların gerçekleştirilebilmesi için aşağıdaki öğrenme ve öğretme uygulamaları takip edilir:

Öğrencilerin Atatürk'ü ve yaptığı çalışmaların temel yönlerini fark etmeleri amacıyla çeşitli görsel materyallerden yararlanılır. Fotoğraflar, simgeler ve Atatürk'ün yaşamına ilişkin basit görseller üzerinden öğrencilerin gözlem yapmaları, bu kişiyi tanımaya yönelik sorular geliştirmeleri ve merak duygularının harekete geçmesi desteklenir. Öğrencilerin verdiği tepkiler doğrultusunda Atatürk'ün ülke için yaptığı önemli çalışmalarla ilgili temel bilgiler yapılandırılır **(E1.1)**. Öğrencilerin Atatürk'ün kişisel özelliklerini tanımlarına yönelik farkındalık geliştirmeleri amacıyla görsel ve sözel kaynaklardan yararlanılır **(OB4)**. Bu süreçte öğrencilerin davranışları, kontrol listesi ve gözlem formuyla değerlendirilebilir.

Atatürk'ün yaptığı çalışmalar, öğrencilerin vatandaşlık rolleri ve toplumsal katılıma ilişkin düşüncelerine zemin oluşturacak biçimde ele alınır (**D19.2, OB6**). Sözel anlatımı takip etmekte güçlük yaşayan öğrenciler için anlatılan içerikler görsel kartlar, videolar ve animasyonlarla desteklenir (**OB4**). Öğrencilerin Atatürk'ün ülkeye kazandırdığı temel değerleri tanımaları ve bu değerlere ilişkin farkındalık geliştirmeleri amacıyla görsel ve sözel kaynaklardan yararlanılır. Öğrencilerin Atatürk'ün çalışmalarıyla ilişkilendirilen sınıf etkinliklerine aktif katılım göstermeleri sağlanarak çalışmalarda azimli olmaları desteklenir (**D3.1**). Bu süreçte öğrencilerin eşitlik, temsil ve yurttaşlık gibi temel kavramları anlamlandırmaları ve bu kavramları kendi yaşamlarıyla ilişkilendirerek temel hak ve sorumluluklarına dair farkındalık geliştirmeleri desteklenir. Öğrencilerin ülkesinin değerlerine bağlılığını artıran çalışmalara yer verilir (**D15.3**). Atatürk'ün toplumsal yaşamı etkileyen yeniliklerine yönelik oyun temelli canlandırma çalışmaları planlanarak öğrencilerin sürece istekle katılmaları teşvik edilir (**E2.5**). Cumhuriyet öncesi ve sonrasına ait görsel örnekler (eski ve yeni okullar, alfabeler, kıyafetler vb.) üzerinden öğrencilerin gözlem yapmaları, bu örnekleri karşılaştırarak anlamlı çıkarımlar geliştirmeleri teşvik edilir (**KB2.7**). Bu şekilde öğrencilerin tarihsel olaylar çerçevesinde çıkarım yapmaları sağlanır (**KB2.10**). Bu süreçte öğrencilerin davranışları, kontrol listesi ve gözlem formuyla değerlendirilebilir.

FARKLIlaştırma

İçerik farklılaştırması kapsamında öğrencilere sunulan bilgi düzeyleri ve materyaller bireysel hazırbulunuşluklarına göre uyarlanır. Bazı öğrenciler yalnızca bayrak sembolünü tanıırken bazıları 23 Nisan'ın tarihsel arka planına dair açıklamaları takip edebilir. Ramazan Bayramı'na dair içerikler ise basit davranış örnekleri (el öpme, bayramlaşma, şeker ikramı vb.) üzerinden yapılandırılırken daha ileri düzeydeki öğrenciler için dinî ve toplumsal anlamları içeren açıklamalar sunulabilir. Özel gün ve haftalara dair etkinlikler kapsamında 10 Kasım'da bazı öğrenciler Atatürk'ün fotoğrafını boyarken bazıları için sessiz anma köşesi hazırlanabilir. 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'nde bazı öğrenciler erişilebilir oyunlarla sürece katılırken bazıları ise tanıtım videoları üzerinden farkındalık kazanabilir. Atatürk'ün toplumsal yaşamı etkileyen çalışmaları ise kimi öğrenciler için yalnızca bir olayın tanıtımıyla, kimileri içinse bu olayların sonuçlarıyla ilişkilendirilerek öğretilir.

Süreç içinde yapılan farklılaştırmalar, öğrencilerin etkinliklere nasıl katıldıkları ve ne tür desteklerle süreci sürdürebildiklerine göre düzenlenir. Millî bayram kutlamalarında bazı öğrenciler için tören davranışları bireysel modelleme ve tekrar yoluyla öğretilirken bazıları grup hâlinde sınıf panosu çalışmasına dâhil edilebilir. Dinî bayram uygulamalarında bazı öğrenciler bayramlaşma ifadelerini sözel olarak ifade edebilirken sözel iletişim güçlüğü yaşayanlar resim eşleştirme yoluyla katılım sağlar. Özel gün ve haftalara dair etkinliklerde, kimi öğrencilere görsellerle desteklenmiş öyküler anlatılırken kimileri için yaşantı temelli uygulamalar tercih edilebilir. Atatürk ile ilgili etkinliklerde ise oy kullanma gibi uygulamalar, destekli ya da bağımsız yapılabilecek şekilde planlanır; kimi öğrenciler seçenekleri işaretlerken kimileri tercihinin sözel olarak ifade edebilir.

Ürün farklılaştırması kapsamında öğrencilerin ortaya koydukları performans, kendi anlatım yollarına göre çeşitlilik gösterebilir. Bayrak hazırlama etkinliği, bazı öğrenciler için basit yapıştırmayla bazıları için kesme-biçme adımlarıyla zenginleştirilebilir. Bayram gününe dair yapılan sıralama etkinliklerinde öğrenciler sıralama kartlarını kullanarak anlatım yapabilirken, diğerleri görseller üzerinden kısa cümlelerle süreci tanımlayabilir. Atatürk'ün çalışmalarıyla ilgili anlatımlar ise drama, çizim, hikâye tamamlama gibi çoklu yollarla ifade edilebilir. Öğrenme ortamları ise tüm öğrencilerin katılımını teşvik edecek şekilde zenginleştirilir. Bayramlar için süslemelerle kutlama atmosferi oluşturulur; sınıf panoları, kuklalar, bayrak figürleri, şeker sembolleri gibi somut materyaller öğrenmeyi destekler. Atatürk ile ilgili karşılaştırma etkinliklerinde görsellerin karşılıklı yer aldığı pano düzenlemeleri ya da dijital sunum alanları kullanılarak öğrencilerin gözlem becerileri desteklenir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

EK 1: BAĞIMSIZ YAŞAM BECERİLERİ DERSİ ÖĞRENME ÇIKTILARI LİSTESİ

1. TEMA: KENDİMİ KEŞFEDİYORUM

BYB 1.1. Kendisini ve yakın çevresini tanıyabilme

BYB 1.2. Duyguları tanıyarak uygun tepkilerde bulunabilme

BYB 1.3. Duyguları düzenleyebilme

BYB 1.4. Yönergeleri alarak dikkatini sürdürebilme

2. TEMA: BAĞIMSIZIM, GÜNLÜK HAYATA HAZIRIM

BYB 2.1. Yaşantısıyla ilgili planlamalar yapabilme

BYB 2.2. Sorumluluklarını yerine getirebilme

BYB 2.3. Ev içi becerileri yerine getirebilme

BYB 2.4. Toplumsal ortamları kurallarına uygun kullanabilme

BYB 2.5. Toplumsal yaşamda bağımsız hareket edebilme

3. TEMA: İLETİŞİM KÖPRÜLERİ

BYB 3.1. Ortam ve kişilere uygun iletişim kurabilme

BYB 3.2. Grup içinde uygun sosyal davranışları sergileyerek iş birliği yapabilme

BYB 3.3. Arkadaşlık ilişkileri kurabilme

BYB 3.4. Günlük yaşamda karşılaştığı problemleri tanımlayabilme

BYB 3.5. Günlük yaşamda karşılaştığı problemlere yönelik alternatif çözüm yolları bulabilme

4. TEMA: GÜVENDE KAL, ÖZGÜR OL

BYB 4.1. Kişilerle güvenli iletişim kurabilme

BYB 4.2. Tehlikeli durumlara yönelik önlem alabilme

BYB 4.3. Acil durumlara uygun hareket edebilme

BYB 4.4. Teknolojik iletişim araçlarını fiziksel sağlığını koruyacak şekilde kullanabilme

BYB 4.5. Teknolojik iletişim araçlarını güvenli bir biçimde kullanabilme

5. TEMA: BİLİNÇLİ ALIŞVERİŞ

BYB 5.1. İhtiyaçlarına göre alışveriş yapabilme

BYB 5.2. Güvenli alışveriş yapabilme

6. TEMA: DEĞERLERİMİZ

BYB 6.1. Belirli gün ve haftalar ile ilgili etkinliklere katılabilme

BYB 6.2. Atatürk'ü tanıyabilme

EK-2 ÖRNEK ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ARAÇLARI

ANEKDOT KAYDI FORMU

Öğrencinin Adı Soyadı:

Tarih:

Gözlem Yapılan Mekân:

Öğretmenin Adı Soyadı:

Sınıf/Grup:

Gözlemlenen Durum (Bu formu doldurmanıza neden olan durumu açıklamanız beklenmektedir.)

Gözlemlenen Beceriler

Gözlemcinin Değerlendirmesi

GÖZLEM FORMU

Bu form öğrencinizin duyguları tanıyarak uygun tepkilerde bulunabilme durumlarını değerlendirmek için hazırlanmıştır. Aşağıda sıralanan davranışlara göre öğrencinizi gözlemleyiniz. Gözlem formunu kullanırken öğrenme hedefi her zaman gerçekleşti ise 3 puan, bazen gerçekleşti ise gerçekleşme durumuna göre 2 puan, hiç yapılmadı ya da istenen düzeyde değil ise 1 puan verilmesi uygundur. Öğrencinin aldığı toplam puanı dikkate alarak değerlendirme yapınız.

Gözlem Tarihi: / /

Öğrencinin Adı Soyadı:

Gözlemcinin Adı Soyadı:

Sınıfı: /

Beceriler	Her Zaman (3)	Bazen (2)	Hiç (1)	Açıklamalar
Duygularını ifade eder.	☐	☐	☐	
Temel duyguları ve duygulara ilişkin davranışları tanır.	☐	☐	☐	
Karşısındaki kişilerin duygularına göre uygun tepki verir.	☐	☐	☐	

Genel Değerlendirme:

.....

.....

.....

BECERİ ANALİZİ KAYIT FORMU

Ev İçi Becerileri Yerine Getirebilme Beceri Analizi Veri Kayıt Formu

Bu form öğrencinin evdeki araç gereçleri kuralına uygun kullanarak düzenini ve temizliğini sağlayabilme becerisini değerlendirmek için hazırlanmıştır. Aşağıdaki beceri basamaklarına göre öğrencinizi değerlendiriniz. Beceri Analizi Veri Kayıt Formunu kullanırken beceri basamaklarını öğrencinin basamakları gerçekleşme durumuna göre oturum tarihlerine dikkat ederek doldurunuz.

Beceri: Çamaşır Makinesini Kullanarak Çamaşır Yıkama

Evre:.....

Değerlendirme Tarihi: / /

Öğrencinin Adı Soyadı:

Değerlendirenin Adı Soyadı:

Sınıfı:..... /

Oturum Tarihi	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	⋮ / ⋮ / ⋮	⋮ / ⋮ / ⋮	⋮ / ⋮ / ⋮	⋮ / ⋮ / ⋮	⋮ / ⋮ / ⋮	⋮ / ⋮ / ⋮	⋮ / ⋮ / ⋮	⋮ / ⋮ / ⋮
Beceri Basamakları								
1. Kirli çamaşırları sepete toplar.								
2. Çamaşır makinesinin kapağını açar.								
3. Kirli çamaşırları makineye yerleştirir.								
4. Program düğmesini uygun yıkama ayarına getirir.								
5. Başlat düğmesine basar.								
6. Yıkama tamamlandıktan sonra çamaşırları çıkarır.								
Bağımsız Gerçekleşen Basamak Yüzdesi								
Bağımsız Gerçekleşen Basamak Yüzdesi								

KONTROL LİSTESİ

Günlük Rutinlerini Gerçekleştirme

Bu form öğrencinizin günlük rutinlerini gerçekleştirme becerilerini değerlendirmek için hazırlanmıştır. Kontrol listesi kullanırken; öğrenme hedefi gerçekleştiyse “Evet” gerçekleşmediyse “Hayır” şeklinde not alınız. Önemli olduğunu düşündüğünüz noktaları ise açıklamalar kısmına yazınız.

Değerlendirme Tarihi: / /

Öğrencinin Adı Soyadı:

Değerlendirenin Adı Soyadı:

Sınıfı: /

Beceriler	Evet	Hayır	Açıklamalar
Günlük rutinlerini gösterdi.			
Günlük rutinlerine ilişkin görselleri kesti.			
Günlük rutinlerine ilişkin kestiği görselleri çizelgede uygun yere yapıştırdı.			
Günlük rutinlerini gerçekleştirdi.			

Genel Değerlendirme:

.....

.....

.....

.....

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Etkinlik: Okul kurallarına uyma

Öğrenci:

Sınıfı:

Numarası:

Değerlendirme tarihi:

“Okul kurallarına uyma” etkinliği için aşağıda sıralanmış form maddelerini okuyarak kendinizi değerlendiriniz. Değerlendirme sonucunu “Evet”, “Hayır” ya da “Bazen” kısmına işaretleyiniz.

No	Form Maddeleri	Evet (2)	Bazen (1)	Hayır (0)
1.	Derse zamanında geldim, geç kalmadım.			
2.	Mazeretsiz devamsızlık yapmadım.			
3.	Derse giriş-çıkış saatlerine dikkat ettim.			
4.	Derslere uygun kitap, defter ve araç-gereçleri yanımda getirdim.			
5.	Ödevlerimi zamanında ve eksiksiz yaptım.			
6.	Öğretmenime, okul personeline ve arkadaşlarıma saygılı davrandım.			
7.	Ders sırasında öğretmenimin sözünü kesmeden dinledim.			
8.	Ders sırasında izin alarak konuştum.			
9.	Ders sırasında ayağa kalkıp sınıfta dolaşmadım.			
10.	Ders sırasında gürültü yapmadım.			
11.	Okul ve sınıf eşyalarına zarar vermedim.			
12.	Okul ve sınıf temizliğine dikkat ettim.			
13.	Çöpleri yere atmadım.			
14.	Tuvaleti temiz kullandım.			
15.	El, tırnak, saç ve kıyafetim temiz olarak okula geldim.			
16.	Koridorda koşmadan yürüdüm.			
17.	Yemekhanede sıraya girerek yemeğimi aldım.			
18.	Yemeğim bittikten sonra tabakları belirlenen bölüme bıraktım.			
19.	Selamlaşma ve vedalaşma ifadelerini kullandım.			
20.	Okul çıkışında koşmadan servise bindim.			

Toplam puan:

BİREYSEL DEĞERLENDİRME ÇİZELGESİ

Etkinlik: İş Birliği Yapma**Öğrenci:****Sınıfı:****Numarası:****Değerlendirme tarihi:**

Aşağıda verilen cümlelerdeki düşüncelere katılıp katılmadığınızı belirtiniz. Düşüncenizi "Evet", "Hayır" ya da "Kısmen" kısmına işaretleyiniz.

	Evet (2)	Kısmen (1)	Hayır (0)	Açıklama
Grup içindeki arkadaşlarımla olumlu iletişim kurdum.				
Sıra bekleme kurallarına uydum.				
Arkadaşıma yardım teklif ettim.				
Arkadaşıma yardımını kabul ettim.				
Görev dağılımına uygun hareket ettim.				
Ortak amaca yönelik çaba gösterdim.				
Anlaşmazlık durumunda sakin kalarak				
Grup çalışmasına düzenli katılım sağladım.				
Arkadaşıma fikirlerine saygı gösterdim.				
Grup çalışması yapmaktan hoşlandım.				

Toplam puan:

DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Sofra Kurma Becerisi Dereceli Puanlama Anahtarı

Bu form öğrencilerin performans görevi olan sofraya kurma becerisini değerlendirmek için hazırlanmıştır. Aşağıda sıralanan davranışlara göre öğrencinizi gözlemleyiniz. Öğrencinizin performansına en uygun seçeneğe ilişkin puanı işaretleyiniz. Öğrencinin aldığı toplam puanı dikkate alarak değerlendirme yapınız.

Gözlem Tarihi:..... / /

Öğrencinin Adı Soyadı:.....

Gözlemcinin Adı Soyadı:

Sınıfı:..... /

1. Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı

Değerlendirme	4 - Mükemmel	3 - İyi	2 - Geliştirilmeli	1 - Zayıf
Masa Hazırlama	Masa örtüsünü masayı kaplayacak ve simetrik bir şekilde serer.	Masa örtüsünü serer ancak belirli bölümleri açık kalmıştır.	Masa örtüsünü serer ancak kırışıklıklar vardır.	Masa örtüsünü seremez.
Tabak, Çatal, Bıçak ve Kaşığı Yerleştirme	Tabak, çatal, kaşık ve bıçakları masa üzerinde doğru konumda ve düzenli yerleştirir.	Tabak, çatal, bıçak ve kaşıktan üç tanesini masa üzerinde doğru konumda yerleştirir.	Tabak, çatal, bıçak ve kaşıktan iki tanesini masa üzerinde doğru konumda yerleştirir.	Tabak, çatal, bıçak ve kaşıktan bir tanesini masa üzerinde doğru konumda yerleştirir.
Bardak Yerleştirme	Tüm gerekli bardakları uygun sayıda ve doğru amaçla yerleştirir (su bardağı, içecek bardağı vb.).	Bardakları yerleştirir ancak bazıları eksik veya fazladır.	Yanlış türde bardaklar kullanır veya eksik bırakır.	Bardakların türünü ve sayısını belirleyemez.
Ekmek ve Su Servisi	Ekmek ve suyu düzenli şekilde masaya koyar.	Ekmek ve suyu koyar ancak düzenli değildir.	Ekmek veya suyu koyar ancak biri eksiktir.	Ekmek ve suyu koymakta zorlanır.
Hijyen ve Temizlik	Ellerini yıkar ve temiz bir şekilde sofraya hazırlar.	Ellerini yıkar ancak hijyene dikkat etmeyebilir.	Ellerini yıkamadan sofraya kurar.	Hijyen ve temizlik kurallarına dikkat etmez.

Toplam puan:

Genel Değerlendirme:

2. Bütüncül Dereceli Puanlama Anahtarı

Puan	Açıklama
4 - Mükemmel	Öğrenci, sofraya kurma sürecini eksiksiz ve bağımsız olarak gerçekleştirir. Tüm malzemeleri doğru ve düzenli bir şekilde yerleştirir. Hijyen ve güvenlik kurallarına eksiksiz uyar. Kendi başına hızlı ve etkin bir şekilde sofraya kurabilir.
3 - İyi	Öğrenci, sofraya kurma sürecini genel olarak bağımsız olarak gerçekleştirir. Küçük düzenleme veya yerleşim hataları olabilir, ancak genel görünüm ve işlevsellik tatmin edicidir. Hijyen kurallarına büyük ölçüde uyar.
2 - Geliştirilmeli	Öğrenci, sofraya kurma sürecini kısmen bağımsız olarak gerçekleştirir. Bazı malzemeleri yerleştirmekte zorlanır veya eksik bırakır. Hijyen ve düzen konusunda eksiklikler gözlemlenir. Öğretmenin rehberliğine ihtiyaç duyar.
1 - Zayıf	Öğrenci, sofraya kurma sürecini bağımsız olarak gerçekleştiremez. Malzemeleri doğru yerleştiremez veya çoğunu eksik bırakır. Hijyen ve güvenlik kurallarına dikkat etmez. Sürekli öğretmen rehberliğine ihtiyaç duyar.

Genel Değerlendirme:

ÖLÇÜT BAĞIMLI ÖLÇME ARACI

ÖLÇÜT BAĞIMLI ÖLÇME ARACI																	
	Bildirimler/ Öğretimsel Amaçlar	Yönerge	Ölçüt	Materyal	Başlama			Öğretim Oturumları									
					1. Oturum	2. Oturum	3. Oturum	... / ... / 20....	... / ... / 20....	... / ... / 20....	... / ... / 20....	... / ... / 20....	... / ... / 20....	... / ... / 20....	... / ... / 20....	... / ... / 20....	... / ... / 20....
1	Öğrenci kendisine sunulan görselde/ videoda problem durum olup olmadığını belirtir.	Görselde/ videoda problem olup olmadığını söyle.	%100	Problem durum içeren görseller/ video kayıtlar													
2	Öğrenci kendisine sunulan görseldeki/ videodaki problemi tanımlar.	Görselde/ videoda gördüğün problemi tanımla.	%100	Problem durum içeren görseller/ video kayıtlar													
3	Öğrenci kendisine sunulan görseldeki/ videodaki problemin nedenlerini tanımlaması söylendiğinde bağımsız olarak tanımlar.	Görselde/ videoda gördüğün problemin çözüm nedenlerini söyle.	%100	Problem durum içeren görseller/ video kayıtlar													
4	Öğrenci kendisine sunulan görseldeki/ videodaki problemin nedenlerini tanımlaması söylendiğinde bağımsız olarak tanımlar.	Görselde/ videoda gördüğün problemin çözüm yollarını söyle.	%100	Problem durum içeren görseller/ video kayıtlar													
5	Öğrenci probleme yönelik bulduğu çözüm yollarını uygulaması istendiğinde bağımsız olarak uygular.	Görselde/ videoda gördüğün problemin çözüm yollarını uygula.	%100	Problem durum içeren görseller/ video kayıtlar													

